

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

MORGONBRIS

✿ MAJNUMMER 1928 ✿

Tankar inför 1 maj.

Om den dag vi vilja drömma
Då vår tid är ljus och fri.
Mörka natten må vi glömma
när den en gång är förbi.
Små, små fötter trampa jorden
vid vår ömma, starka hand.
Sänk i barnasinnets orden:
Livets bröd är Fredens land.

Kvinnornas International.
(Ur Tidens sångbok.)

Hur klingar icke denna sång av
längtan efter ljus, frihet och har-
moni.

Men det är icke endast längtan
den uttalar, utan även om försoning,
glömska av det onda, det mörka som
genomkämpats.

Men den rymmer icke endast läng-
tan och drömmar om bättre tider,
försoning för lidna oförrätter, utan
den är även positiv. Den vill att vi
skola skapa en framtid för livet att
växa och utvecklas. Det är genom
barnen vi skola komma fram till
"Fredens land" där livet blomstrar
och ler och bjuder människorna go-
da gåvor.

Någon vackrare och stoltare sång
har väl aldrig tillägnats kvinnorna.
Må vi därför taga vara på varje ord
och gjuta in dem i våra hjärtan.
Ty därav hjärtat är fullt talar mun-
nen, säga oss de gamla. Och genom
gott och förnuftigt tal som befräm-
jar det livsbejakande i livet, göra vi
stora insatser för framtidsmålen. Vi
vända människornas sinnen bort
från det smått vardagliga, det som
uteslutande kretsar kring det egna
jaget, till att förstå att deras liv, de-
ras väl och ve är organiskt samman-

Innehållsförteckning:

Tankar inför 1 maj, av S. V.
Den 1 maj, av Alfred Kämpe.
Resebrev från agitationsturnéer.
Agitationen.
Den underbara trädgården, av Linnéa.
Arvsfrågans lösning, av S. V.
Upprop: Kvinnor, kamrater.
En kulturskapelse, av V.
En förtjusande trevlig samlingsplats av
N. T.
En arbeterskas ungdom. Följetong.
Esperantokurs.
Hotell- o. restaurangpersonalens samt bad-
huspersonalens arbetstid m. m.
Esperanto inför årets riksdag, av H. F—d.
Klubbrev m. m.

flätat med det mänskliga livets ge-
staltning i övrigt. Men icke mycket
befrämjas endast genom insikter.

Det goda hjärtat skall icke endast
känna utan vi skola också drivas att
satsa något, utträtta något, offra nå-
got för att livet må gestalta sig ri-
kare och värdigare för flertalet av
människorna.

Det fordras positiva insatser även
från kvinnornas sida. Det fordras
av arbetareklassens kvinnor att de
sluta upp kring den rörelse som ge-
nom ett oavlåtligt och intensivt ar-
bete, undan för undan jagar nöden
ur arbetarklassens boningar och
framskapar ekonomiskt tryggare
villkor.

Det fordras att kvinnorna sluta
upp i organisationerna, de fackliga
och politiska.

Inom socialdemokratiska partiet
finnas särskilda organisationer, så-
som de soc.-dem. kvinnoklubbarna,
där kvinnorna träffas för att skaffa
sig upplysning om medlen, som skola
föra de socialistiska idéerna framåt.
Inom dessa organisationer dryfta
och sätta sig kvinnorna in i olika
frågor som äro av vikt för det som
skall utträttas för nuet och giva ge-
staltning åt framtidsfrågorna.

Det är frågor som beröra kvinnor-
nas, hemmens, makarnas och barnens
väl, som man skaffar sig upplysning
i och arbetar för. Det är de samhäl-
leliga frågorna, det är de sociala re-
formfrågorna, det är frågor av kul-
turell art och det är fredspro-
blemen som upptaga sinnena och
föras fram i överläggningarna.

Det är arbetareklassens livsfrågor
som man föres in i och göres solida-
risk med.

Men inom socialdemokratiska par-
tiet finnes även organisationer, där
kvinnor och män mötas att gemen-
samt klarlägga frågorna och arbeta
för de socialdemokratiska idéernas
utbredande.

Kvinnor, som känna ansvar in-
för de samhälleliga problemens lös-

ning, kvinnor med varma hjärtan
och sunda tankar, kvinnor som äro
solidariska med arbetarklassens strä-
vanden för mänsklighetens frigörelse
ur ekonomiskt och andligt förtryck
och krigets barbari, anslut eder till
det socialdemokratiska partiet!

Kvinnor! berika edert liv med
deltagande i arbetet för solidarite-
tens manifestation människorna
emellan, för bannlysande av hatet,
kriget och splittringen.

Kvinnor! kom med i framska-
pandet av en tid, där som det säges
i den internationella sången till
kvinnorna:

"Stjärnor lysa där vi vandra,
hand i hand runt om vår jord."

S. V.

"Framtidsstat!" Vad förstår man
egentligen med detta sällsamma ord?
Var börjar framtiden och var slutar
nutiden?... Vad jag ofta hör den
längtansfulla frågan: Skola vi upp-
leva framtidsstaten? Se uppfyllelsen
av våra ideals förverkligande?

Ja och nej! Nej ty intet ideal kan
uppnås. Ha vi nått det, som för
ögonblicket synes oss som det högsta,
så ligger ändock framför oss något
ändå högre och avlägsnare att trå
efter. Om det är sant, att människan
växer med sina strävanden, är det
icke mindre sant att dessa växa med
människan.

"Framtidsstaten" har ingen bör-
jan och intet slut. Ständigt — till
dess livet på vår planet en gång
slocknat — skall för den framåt-
gående mänskligheten ligga en
"framtidsstat". Och dock skola vi
uppleva den. Eller, rättare sagt, vi
uppleva den, vi bevittna dess till-
komst, den uppstår ibland oss. Vi
äro mitt inne i den sociala revolu-
tionen."

W. Liebknecht.

Den 1 maj.

Den första socialistiska internationala grundlades (några veckor efter Ferdinand Lassalles död) den 28 sept. 1864 på ett synnerligen omfattande arbetaremöte i S:t Martins Hall i London. Sammanslutningen, som ingalunda var någon enskilds verk, lika litet som någon hemlig sammansvärjningsligas, kallades först internationella arbetareassociationen rätt och slätt. "Den var en genomgångsform för den proletära frihetskampen", säger Frans Mehring, "och dess historiska väsen betingade både att den var nödvändig och att den var förgänglig." Efter den ganska långvariga debatten beslöts tillsätta en kommitté med uppdrag att göra ett utkast till stadgar, att gälla preliminärt tills en konstituerande internationell kongress i Belgien 1865, då slutgiltigt beslut om ifrågavarande aktstycke skulle fattas. Den efter häftigt meningsutbyte tillsatta interimistiska kommittén bestod av talrika representanter för de engelska tradeunionisterna och andra för arbetarefrågor intresserade utländska (i förhållande till mötesplatsen) representanter — bland de senare Karl Marx, som utarbetade en adress till de arbetande klasserna, den berömda inaugetaladressen, vari han lämnar ett slags återblick på deras öden från 1848, för att sedan så mycket klarare och kortare formulera de egentliga stadgarna. Såväl adressen som statutererna antogs av generalkommittén med stor hänförelse, heter det.

Inledningsvis fastslår inaugetaladressen, att arbetareklassens nöd ej minskats från 1848 till 1864, ehuru denna period stode utan motsvarighet i historiens annaler i fråga om

industrins utveckling och handelns tillväxt. "Överallt sjönk de arbetande klassernas stora massa i allt djupare elände i samma mån, som de högre klasserna stego högre på den sociala trappan. I alla Europas länder står det fast som orubblig sanning, oförneklig för varje fördomsfri forskare och bestridd endast av dem, som ha intresse av att väcka bedrägliga förhoppningar att varken maskinernas fullkomnande eller vetenskapernas utnyttjande för jordbruket och industrin, varken trafikens hjälpmedel och konstgrepp eller nya kolonier och utvandring, varken erövringen av nya marknader eller frihandel eller alla dessa saker tillsammans förmå avskaffa de arbetande massornas elände, att fastmer varje utveckling på det beståendes grund av arbetets skapande kraft endast syftar till att fördjupa de sociala motsättningarna och skärpa den sociala konflikten. Hungerdöd reste sig i brittiska rikets huvudstad nästan till en social institution under

denna berusande period av ekonomiskt framsteg. Denna tidrymd kännetecknas i industrins annaler av det påskyndade återvändandet, den utvidgade uppfattningen och de dödliga verkningarna av den sociala pest, som man kallar handels- och industrikriser..."

Ett kräftsår inom arbetareklassen hade sedan storindustrin övertog produktionen och produktionsmedlen den onaturligt långa arbetstiden varit. Men man ville ingalunda i något land lätta på den, förutom i England, där — såsom adressen också påpekar — lagstadgad tiotimmarsdag var införd med för proletariatet synnerligen hälsosamma följder. Där efter framhålls, att kampen för den lagstadgade inskränkningen av arbetstiden var ett direkt ingrepp i den stora kampen mellan den blinda regeln om tillgång och efterfrågan, vilken utgör bourgeoisieens politiska ekonomi och den genom sociala omsorger reglerade produktion, som arbetareklassen representerar. "Och därför var tiotimmarsbilen inte bara en stor praktisk framgång utan segern för en princip; för första gången dukade bourgeoisieens politiska ekonomi under för arbetareklassens politiska ekonomi."

Någon kongress i Belgien hölls av olika anledningar inte 1865 — först påföljande år, den 3—8 september, kunde den inför delegerade från skilda länder, av vilka Frankrike var starkast representerat, öppnas i Genève. En del arbetaredemonstrationer, framför allt i London, begynte samtidigt att hållas; de voro som Marx skrev till Friedrich Engels, utslutande Internationalens verk. Det erkände också trade unions till fullo vid konferens i Sheffield nyssnämnda år. I det konferensen uttalar sitt fulla erkännande åt internationella arbetareassociationen för dess bemödande att

En klok åtgärd

Om Ni besväras av sprucken, torr och narig hud, är det en klok åtgärd att varje kväll ingnida den med Gahns Maniol, som har en underbar förmåga att läka huden och återgiva den dess ursprungliga smidighet och lenhet.

MORTALIN

betyder ögonblicklig död åt mal och ohyra samt deras ägg och larver.

MORTALIN betyder ökad livslängd för kläder och päleverk.

HENRIK GAHNS AKTIEBOLAG, Upsala

Ni som gärna vill men inte lyckats få Er hy fraîche och ungdomlig försök

Langja -skyddar renar och bevarar hyn.

Gahns
Upsala
Kunsk. Hovleverantör

förener alla lands arbetare genom ett broderskapets band, ambefaller den här alla representerade samfund på det enträgnaste att ansluta sig till denna organisation i den övertygelsen, att detta är av yttersta vikt för hela arbetareklassens välgång och framsteg. Så snart detta budskap blev känt anslöto sig också en stor mängd fackföreningar till Internationalen.

Men för att återgå till Genèvekonferensen, det bör måhända särskilt understrykas i en artikel under rubriken "Den 1:sta maj", att kongressen särskilt anbefalldes arbetsdagens begränsning som ett villkor, utan vilket alla proletariats andra strävanden för frigörelse måste slå slint. Den vore nödvändig, ansåg Internationalens första kongress, för att återställa arbetareklassens kroppsliga energi och hälsa, för att säkra den möjligheten till andlig utveckling, samhälligt umgänge, socialpolitisk verksamhet. Som laglig gräns för arbetsdagen föreslog kongressen åtta timmar, som måste förläggas till en bestämd dagsperiod och så, att denna period omfattade de åtta arbetstimmar med avbrott för måltiderna. Åttatimmarslagen skulle gälla för alla vuxna, män som kvinnor, och minderårigheten sluta med adertonde året.

Frans Mehring säger, att Internationalen redan från början kunde vänta stora framgångar, men att dessa likväl hade en bestämd gräns. Som bevis på dess framåtanda må särskilt understrykas, att sammanlutningen vid Baselkongressen 1869 uppenbarade sin socialistiskt-kommunistiska karaktär och att samtidigt den tyskspråkiga Genève-sektionen utfärdade ett manifest till lantarbetarna, som spriddes hastigt och vida omkring på franska, italienska, spanska, polska och ryska språken. Som följd härav uppstodo i Barcelona och Neapel de första sektionerna av lantarbetare. I London grundades en arbetsliga 1869 med lösen: Jorden åt folket!

Sedan Internationalen, som i verkligheten varit den mest fruktade och hatade arbetaresammanslutning som existerat, gick i spillror efter 1870—71 års fransk-tyska krig och Pariskommunens fall, levde och utvecklades socialdemokratien inom nationella gränser, tills den internationella organisationen kunde återupprättas vid marxisternas kongress i Paris 1889. Det var vid detta märkliga till-

fälle som beslut fattades, att världens samtliga arbetare hädanefter den 1 maj varje år skulle samlas under fanorna och demonstrera för åtta timmars arbetsdag.

Man förstår, av vad som redan är sagt, hur stor vikt den första Internationalens ledare fäste vid begreppet reducerad arbetsdag — utförligt motiverat i det föregående — då de icke allenast i inauguraladressen underströko tiotimmarsdagens förmånliga inverkan på de engelska arbetarnas hälsotillstånd, utan redan den första kongressen i Genève gjorde ett kategoriskt hållet uttalande om en arbetsdag på åtta timmar — samt vid Baselkongressen i resolutionsuttalande även inbegrepo lantarbetarna inom den industriella ramen. Knappast trodde väl någon, att detta beslut till sina verkningar även skulle nå vårt Ultima Thule, men så blev faktiskt fallet.

När undertecknad skrev "Den 1:sta maj" som rubrik över denna artikel, tänkte jag närmast på Parisbeslutets rent psykologiska verkningar på lantarbetarna i Sverige i början av 1890. Som vi minnas, eller åtminstone läst om, utbröt på våren nyssnämnda år åtskilliga lantarbetarestrejker i södra och mellersta delarna av landet och många, som aldrig sågo dagen, voro planerade, churu uppgörelse kom till stånd i god tro. Det gick som en våg av målmedvetenhet och entusiasm genom de oorganiserade slavarnas leder. Följden uteblev heller inte åt det andra hållet: arbetsgivarna begynte märkbart dra öronen åt sig. De flesta av dem hade läst om den första internationalens fruktansvärda framfart inom industrin, dess mordbrandsanläggningar och massstrejker — var i Herrans namn hade pengarna tagits ifrån? — med de mest ruinerande och (för arbetarna) moraliskt nedbrytande verkningar!

Skulle nu den andra internationalens demonstrationsbeslut även indraga lantbruket, landets kärna på samma gång som ömtåliga öga inom denna fruktansvärda gräns? Man gjorde denna fråga med allt större oro på herre- och bondgårdar och ingen kunde ge ett tillfyllestgivande svar. Arbetarna själva handlade instinktivt — de hade fått demonstrationsbeslutet och proklamationen till lantarbetarna med vinden söderifrån — och de handlade därefter; de följde den järnhårda självbevarelseinstinkten. I århundraden hade den omåtkämligt långa arbetstiden försvagat deras kropps- och själskrafter,

Minnen från min turné i Västmanland 6—16 mars.

Uppmanad att skriva något därom är det mig ett nöje villfara red:s önskan. Men det svåraste är att inom ramen av det utrymme Morgonbris kan lämna härför, få med både det gemytliga och det väsentliga och allvarliga.

Turnén startades från Västerås. Här mötte mig Agnes Söderquist. Mitt brev till henne hade säkerligen förefallit henne en smula naivt eller bortkommet, ty hon välkomnade mig med en stor karamellklubba.

Det första mötet gick av stapein i Hallstahammar. Någon avdelning av förbundet blev ej bildad men många antecknade sig som intresserade härför. Ett gemytligt möte.

Den 7 möte i Köping, där arbetarekommunen stod som arrangör. Där var fin musik och ett bra möte. Fick träffa flera av den nedlagda klubbens medl. och det står nog inte länge på förrän vi få ett nytt och starkt fäste även i Köping.

Den 8 var möte i Kolbäck. Där fanns det många och intresserade medl. i klubben. F. n. pågick en liten tvist mellan den och arbetarekommunens styrelse, som gjorde att klubben efter det offentliga mötets slut anordnade ett klubbmöte, som flera av de manliga partikamraterna övervoro och där som diskussionsfråga var

nu var tiden inne att lära vederbörande mores. Deras krav beviljades i allmänhet — innan industriarbetarna på 1:sta majbeslutets grundval vunnit en tumsbredd mark, hade lantarbetarna, de oorganiserade, förbisedda, vunnit rätt betydande fördelar åt sig. Man trodde därför, att de även i fortsättningen skulle komma att följa Internationalens riktlinjer, men häruti bedrog man sig. De återgingo nöjda till sina bristfälliga bostäder i stenbackar och skogar. De låta ännu ingenting eller föga tala om sig.

Nu är Pariskongressens år 1889 åttatimmarsbeslut i stort sett en övervunnen programpunkt — man begynner inom vissa yrken att sikta högre till och med — men därför torde det icke vara uteslutet, att "den 1:sta maj", som givit människorna så många andliga och materiella värden, sedan den sociala solen gick upp, påminna om utvecklingens och arbetets gång.

Det har kostat mycken möda, innan man nådde så långt som man nått.

Alfred K ä m p e.

uppställd: "Klubbens existensberättigande?" Klubbens existensberättigande blev fastslaget. De präktiga kvinnor den äger som medl. komma säkerligen också att visa dess förmåga till arbete.

Nästa plats var Arboga. Här stod arbetarekommunen för rusthållet och gjorde det ordentligt. Årsmötesförhandlingar, sång, föredrag, kaffe och till sist en svängom.

Arboga måtte vara vackert då det är sommar. Hit färdades vi i bil, vilket dock höll på att avlöpa med "mässfall", ty den ville icke gå framåt. Väl framkommen hade jag glädjen mötas av en kamrat från Brunnsvik, med ett välkommen Lillemor.

Surahammarklubben hade lite otur med sitt möte, ty där var det stor konkurrens om själarna. Flera olika tillställningar voro anordnade att gå av stapeln samma afton.

I Kungsör stod arbetarekommunen som inbjudare. Härifrån har jag ett av mina käraste minnen. Godheten och välviljan från partivännernas sida var utomordentlig och det fattas mig ord beskriva den. Blanche Daun hade mött upp här och bildades en klubb med god start.

Den 12 kommo vi till Fagersta, Alma Melins fögderi, som Hulda F—d brukar säga. Tack vare en hel del för oss gynnsamma omständigheter hade det samlats så mycket folk att den största salen även måste tagas i bruk. I den mindre serverades kaffe och det var meningen att hela mötet skulle gått av stapeln därinne. Programmet omväxlade med musik, sång, föredrag och deklamation.

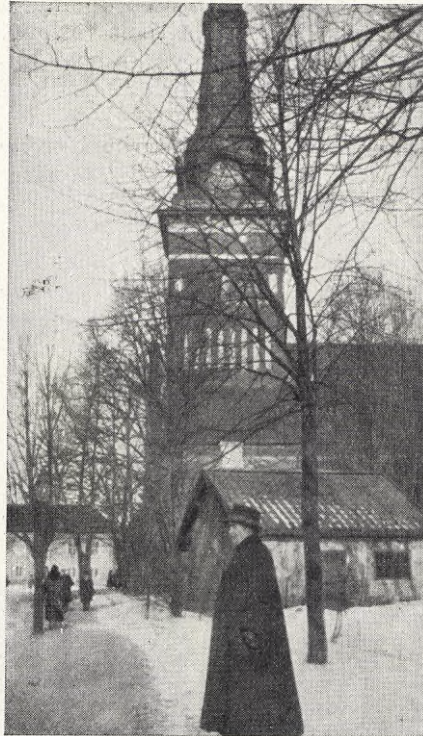
Det av glad gemyt präglade mötet hör till ett av de bästa i turnén. Hit räknas även Norbergs kvinnoklubs möte i Kärrgruvan. Här klagade dock ungdomsklubben över att de hade så få kvinnliga medl.

Den 14 mars kom jag till Sala. Fullsatt lokal, minst 200—225 personer, däribland även skolungdom. Mötet hade också att bjuda på mycket av intresse även för dem, ty ett sagospel utfört av småflickor gick av stapeln.

Här mötte Agnes Söderquists son, som är "pamp" inom ungdomsdistriktet, upp och hämtade mig i bil till Västerås, dit vi kommo kl. 3 på natten.

Turnéns clou var givetvis tänkt att det möte, som gick av stapeln i domkyrkostaden, skulle bli. Allt var stiligt och imponerande ordnat, men något fulltaligt möte i den vackra stora Folkets hus-salen blev det dock ej. Stämningen var dock ej mindre för det. Agnes Söderquist bidrog härtill med sitt vackra tal om min första längre turné utanför Dalarna.

Till alla, både mina gamla och nya vänner i Västmanland, och för all visad välvilja, mina hjärtligaste hälsningar och tack.
Anna Vallin.

Vy från Västerås.

Att vara proper en angenäm plikt.

De moderna kläderna, tidsandan, allt gör att anspråken på den personliga hygienens äro helt andra nu än förr. Endast den, som är proper kan numera hoppas på framgång socialt och ekonomiskt. En sak som man ej märker hos sig själv — men hos andra — är transpirationsobehaget — så mycket mer nedsättande som det är så lätt att undvika.

En inpudring dagligen efter tvättningen med Oxygenols Amarantröpulver över kroppen — något rikligare under armarna — är allt som behövs. Sen kan man känna sig säker för hela dagen.

Amarantröpulver tilltärper ej porerna som fallet är med vätskor, men absorberar och neutraliserar ögonblickligen kroppens utdunstningar. Härigenom borttages all odör samtidigt som kläderna sparas.

Under vintern, då luften är torr och instängd inomhus och tjocka ytterkläder obligatoriska är daglig inpudring med Amarantröpulver ofrånkomligt för varje proper person. Användes även med fördel till inpudring av hygieniska dukar.

Amarantröpulver
borttager transpirationens obehag.

Intryck från en agitationsresa i Dalarnes och Örebro läns distrikt

När man, som undertecknad har tur, att på första platsen av turnén träffa på en så stor och arbetskraftig klubb som Långshyttans kvinnoklubb i Dalarnes distrikt med sina 70—80-tal medl. inger detta säkerligen gott mod och även förhoppningar att fortsättningen av turnén bör bli den bästa möjliga. Förutom representation i de olika kommunala institutionerna har även klubben arbetat och intresserat sig i hög grad för sitt nya åldershem, vilket vidstående foto visar en bild av. Klubben sörjer för att "Bris" finnes där varje månad, ett exempel som borde mana de övriga klubbarna inom landet till efterföljd. Klubben har ju också tagit initiativ till ett nytt bårhus på platsen, som strax gav den öknamnet "bårhusklubben", vilket namn icke det ringaste inverkat på klubbens popularitet, utan bäres detta "öknamn" med heder och värdighet.

Stjärnsunds kvinnoklubb står inte efter Långshyttans. Där finnes en sångkör inom klubben, som vid undertecknads besök bjöd på körsång ur Tidens sångbok. Där finnes ett stort intresse för studiecirklar. Det torde finnas få platser där lärare och lärarinnor visa så stort intresse och framförallt så stor hjälpsamhet som i Stjärnsund. Cirklar i rättskrivning, svenska språket, kommunalkunskap m. fl. ämnen voro i full verksamhet där under vinterns lopp.

Så var ju också fallet med flera av Dalaklubbarna, Krylbo-klubben med sin "kommunalstämma" ej att förglömma. Även Avesta-klubben, som trots ett fåtal medlemmar visade en kontant kassa av omkring 500 kr. vid årsskiftet, vilket ju är storartat. Vansbro-klubben, en samling av unga friska krafter, bådade om ett framgångsrikt arbete. För övrigt alla de andra klubbarna, Mora, Orsa, Smedjebacken, vad de nu heta, för att inte tala om Falu-kamraternas stiliga anordning av mötet i Falun med solo- och duettsång, deklamation och musik. I Dalarna äro också kvinnoklubbarna på många platser mycket mer vakna och intresserade för sitt arbete än vad arbetarekommunerna på samma platser äro.

I Örebro läns distrikt voro ej klubbarna så många som i Dalarna. Vad som ändock bör antecknas är att de flesta kommuner ha ett ej så ringa antal kvinnor direkt avslutna.

I Kopparberg fick kommunen en tillökning av inte så ringa antal kvinnor, och Frövi har så många både vakna och målmedvetna kvinnor, att där kunde gott en

Agitationen.

Den under månaderna februari, mars och april utförda agitationen har givit utomordentligt goda resultat. Överallt ha talarna mottagits med entusiasm och mötena ha varit synnerligen väl förberedda och ordnade. Sång och musik, uppläsningar och servering av kaffe har nästan allmänt förekommit och mötena därigenom fått mera karaktären av samkväm. Det är nog en mötesform, som mera uppskattas av kvinnorna

Arbetarebostäder, Långshyttan.

Vy från Hällefors.

än att sitta i en kall och ogästvänlig möteslokal.

Vi ha även under denna agitation haft glädjen få pröva tre nya talar-krafter, nämligen fruarna Malin Bennett från Hudiksvall, Anna Valin från Falun och Anna Åberg från Sandviken.

kvinnoklubb arbeta. I Hallsberg, Kumla och Örebro äro ju duktiga klubbar, ävenså i Degerfors, för att inte nämna Karlsdalsklubben, som verkade mycket vaken och arbetsvillig. Vad som man inte så fort glömmar var mötet i Häkanbol i Nusund socken i Värmland. Trots ett svårt ruskväder, ett väglag, som trotsar all beskrivning och långa vägsträckor att gå, samlades i det hemtrevliga goodtemplarhuset ett. åhörareantal av 60, övervägande kvinnor.

I Sikfors fanns ett stort intresse för vad en kvinnlig talare hade att förtälja, och Hällefors, den sista platsen av turnén, är ett stort och framåtgående samhälle. Där finnas till arbetarekommunen anslutna omkring ett 40-tal kvinnor. Många kvinnor kunna således komma med i både det kommunala och politiska livet ifrån dessa arbetarekommuner, om det ges tillfälle för dem att fortbilda och utveckla sig, vilket vi ju också hoppas på att se förverkligas.

Malin Bennet.

Anna Åbergs turné i Jämtland tycks ha haft ett briljant förlopp. Enligt referaten ha två klubbar bildats med vardera 26 och 22 medlemmar.

Dessutom har en interimsstyrelse blivit tillsatt och kommissionärer för Morgonbris valda på flera platser, där ej klubbar finnas. På en plats, Gällö, tillfördes kvinnoklubben 25 nya medlemmar och på de andra platserna fingo kommunerna eller klubbarna fem, sex och intill åtta nya medlemmar. Över 100 nya

gående instruktioner om klubarbetet, vilket även blev fallet på ett par andra platser. Mötena ha besökts av ända upp till 400 personer. På de flesta dock mellan 100 och 250 personer.

Agitationen är nu för denna gång fullbordad i Skåne, Blekinge, Jönköpings län, Dalarna, Västmanland, Jämtland och Örebro län. Återstår Södermanland, Skaraborgs län, Kronobergs län och Medelpad.

Vi uttala ett hjärtligt tack till alla, som medverkat till det goda re-

sultatet, ty det är ytterst den praktiska samverkan mellan alla parter, som kunna åstadkomma fruktbara resultat.

medlemmar ha sålunda tillförts partiet med denna turné. Anna Åberg säger också att partivännerna äro värda en särskild honnör för det intresse och arbete de nedlagt för att få kvinnorna till mötena. Länstidningen är förtjänt av ett alldeles särskilt tack för sin för-agitation och påpasslighet med referat, notiser och uppmaningar under turnén, varigenom den lyckades höja intresset för föredragen och mötena. Klubb bildades i Ulriksfors med 26 medlemmar vid starten och i Hallviken med 22 medlemmar. I Kälarne blev en interimsstyrelse vald. Anna Åberg gav på dessa platser även in-

sultatet, ty det är ytterst den praktiska samverkan mellan alla parter, som kunna åstadkomma fruktbara resultat.

På annat ställe i tidningen lämna två av våra nya talare redogörelse för sina resor och därunder gjorda iakttagelser. S. V.

Aktuella frågor på släktlivets område.

Den förut omnämnda broschyren med prof. Forssners, Petréns och d:r Alma Sundquists föredrag i Konsert-huset i Stockholm är nu färdig och säljes till ett pris av 35 öre.

Rekvirera!

Alderdomshemmet i Långshyttan.

Den underbara trädgården.

Nu hade jag bestämt mig för att göra det! Jag visste att det var orätt och att flera människor skulle komma att lida av denna min handling, men ändå, när jag tänkte på vilken ära och berömmelse, som därigenom skulle komma mig själv till del, beslöt jag mig dock för att göra det. Mitt samvete, som hela tiden rest sig upp emot en sådan usel handling, blev till slut överröstad av äregirighetens ande.

Mitt beslut var således fattat, och jag inväntade endast morgondagen att omedelbart utföra det. Men ändå kunde jag inte få lugn och ro. Mina tankar sysslade hela tiden med detta, som skulle ske i morgon. Äntligen kom natten och jag somnade.

Jag hade kanske sovit ett par timmar, då jag vaknade vid att någon sakta viskade mitt namn. Yrvaken satte jag mig upp i sängen och såg alldeles vid min sida en ljus gestalt, som räckte mig sin hand.

— Kom, jag skall visa dig din trädgård, sade hon.

Egendomligt nog blev jag inte alls förvånad, utan tog lugnt hennes hand och i samma ögonblick befann jag mig i den märkvärdigaste trädgård jag kunnat föreställa mig. Så långt mitt öga kunde nå, såg jag trädgård vid trädgård med ett hav av blommor i alla färger och alla former.

Där till höger om mig låg en liten trädgård, nästan helt bevuxen med en vacker vit blomsterart. Bland de vita blommorna reste sig här och där en röd blomma, som spred en härlig doft.

— Det är ett litet barns trädgård, sade min följeslagerska. De vita blommorna äro barnets rena, oskuldssfulla tankar och de röda blommorna springa upp där för varje kärleksfull handling och tanke av den lilla.

Trädgården till vänster om mig var till stor del övervuxen av tistlar och underliga växter med långa taggar, på vilka äckliga odjur kröpo omkring. Men även i denna ovärdade trädgård fanns här och där en ståtlig röd blomma, som höjde sig över de andra.

— Den här trädgården tillhör en man, som gjort mycken skada i sitt liv. Men han älskar sin hustru och kanske kan kärlekens röda blomma uttränga de andra giftiga växterna.

— Det är din trädgård, sade den ljusa gestalten slutligen.

Vi hade stannat framför en trädgård, snarlik alla de andra. Där fanns både fulla och vackra blommor, både stora och små. Men mitt ibland dem sköt upp en tjock, mörkbrun stjälk med smutsfärgade, taggiga, håriga blad.

— Se där växer den onda tanke du

Arvsfrågans lösning.

Riksdagen har nu gått in för den nya arvslagen. Några revolutionerande förändringar innebar icke förslaget och från socialdemokratisk synpunkt hade man velat gått vida längre i begränsningen av arvsrätten. Men för högern utgjorde dock den inskränkningen att kusinarven borttogos anledning till tal om att vi nu stodo nära upplösningen av den bestående samhällsordningen.

De väsentliga förändringarna voro: borttagande av rätten för kusiner att ärra; att make utan bröstarvinge äger rätt att sitta i orubbat bo; att varje efterlevande make äger rätt att ur boet bekomma egendom intill ett värde av 3,000 kr. Antaget blev även inrättande av den allmänna arvsfonden, till vilken går arvfallen egendom efter dem som ej efterlämna några arvtagare och ej borttestamenterat sin kvarlåtenskap.

Angående fondens medel beslöts att den skall av statskontoret förvaltas såsom en särskild fond för främjande av barns och ungdoms vård och fostran.

Utskottets förslag att fondens medel jämväl skulle gå till vård av behövande kroniskt sjuka och ålderstigna blev ej bifallet. Vi tro också att det var psykologiskt riktigt att låta medlen gå till de nya släktleden.

I frågan om arvsrätt för de utom-äktenskapliga barnen stannade kammarna i olika beslut. Endast andra kammaren gick in för den socialdemokratiska reservationen som begär att Kungl. maj:t ville i samband med det fortsatta arbetet på revision av ärvdabalken låta utreda, i vad mån

tänkt i dag. Får den utveckla sig kommer den att förkväva alla de vackra blommorna i sin närhet och ge näring åt de giftiga. Morgondagen kommer att visa om denna giftiga växt skall växa och bli ännu större, en skamfläck i din trädgård. Däraktiga människa! Du gör vad som ont är och skadar därmed mest dig själv. Vad skulle du med äran och berömmelsen att göra, du som inte är mogen att bära dem; när du det är, komma de utan att du behöver skada andra för att nå dem.

Så talade den ljusa anden och när jag åter tittade upp befann jag mig i min säng. Nu var jag fast besluten att icke göra det jag hade tänkt göra i morgon.

Linnéa.

Den röda burken

med namnet Rumford är Er bästa garanti för alltid vällyckade bakverk.

Detta underbara bakpulver gör brödet mer väljast, läckert och smältande mjukt oberoende av om Ni är van eller ovan vid bakning.

Gör ett försök nu, Ni får absolut finare och bättre bakverk ju förr Ni använder det hälsosamma enda äkta fosfatbakpulvret

RUMFORD

arvsrätten för barn utom äktenskap efter fader ytterligare må kunna utsträckas.

En liten förskjutning till möjlighet för dessa barn att ärra fader blev dock införd, i det att fader kan göra barnet arvsberättigat genom att avgiva förklaring inför landsfiskal, notarius publicus eller ock i skriftlig av två personer bevitnad handling, som företetts inför barnavårdsmannen eller barnavårdsnämnden, att barnet skall hava samma rätt till arv efter honom som barn av äktenskaplig börd.

Stora förhoppningar finnas dock att det inte skall behöva dröja länge innan denna fråga åter kan föreläggas riksdagen ty den kräver en annan lösning. Detta kändes även i första kammaren, ty minoriteten som röstade för den soc.-dem. reservationen var, skulle man kunna säga, en stark minoritet.

S. V.

De socialdemokratiska kvinnliga riksdagsledamöterna.

Från vänster till höger: Nelly Thüring, Olivia Nordgren, Signe Vessman, Stina Ekberg, Agda Östlund.

En misslyckad intervju.

En tidning, som någorlunda vill följa med sin tid, måste i våra dagar då och då i sina spalter införa intervjuer med mer eller mindre — helst mer — bemärkta personligheter.

Ovanstående sats torde inte med framgång kunna bestridas, man behöver endast kasta en blick i den moderna tidningspressen för att få belägg för den saken. Med tanke på att även Morgonbris borde följa med sin tid, stegade signaturen, en vår- och solmättad aprildag, ned till riksdagshuset, i den vällovliga avsikten att för tidningens räkning intervjuade de socialdemokratiska riksdagskvinnorna. Dessa förekomma, som bekant, endast i andra kammaren. I första kammaren är Kerstin Hesselgren fortfarande den enda kvinnan, under det att antalet kvinnliga ledamöter i medkammaren stigit så avsevärt att det är på vippen att de hålla på att tränga ut männen. Andra kammaren räknar för närvarande sju kvinnliga riksdagsledamöter. Av dessa äro fem socialdemokrater och två höger.

Som sagt jag gjorde ett heroiskt försök att få i gång en intervju, men trots att jag lyckades få offren pla-

cerade i ett avskilt hörn av riksdagskaféet, där möjligheterna till ett framgångsrikt anfall syntes mig utomordentligt stora, misslyckades jag totalt i mitt uppsåt. De slogo från sig med alla händer och vägrade hårdnackat att uttala sig, ens i den allra minsta lilla fråga. Inte varken hot eller böner hjälpte, jag måste vända åter, med oförrättat ärende.

Vad skulle jag nu taga mig till? Skulle jag ge upp hela min, som jag tyckte, glimrende idé? I tunga tankar vandrar jag Drottninggatan framåt, men så småningom mognar i min hjärna ett beslut, som tog allt fastare och fastare form. Och när jag vikit om hörnet till Barnhusgatan och stod framför Folkets Hus, hade jag min plan klar.

Jag ville inte ge tappt, en journalist får egentligen aldrig ge tappt, han måste göra något även av den mest omöjliga situation.

Hela saken hade ju varit jämförelsevis lätt att ordna, om inte redaktören för tidningen råkar vara en av de där omöjliga riksdagskvinnorna. Nu var enda utvägen att på ett eller annat sätt föra henne bakom ljuset. Och som jag är mycket god vän med sättarnisse (Obs! inte tryckfelnisse), så fanns en möjlighet att ordna saken. Vi ha på obehörigt sätt lyckats komma över ett foto av

socialistkvinnorna å Helgeandsholmen och så ha vi beställt en kliché, så lyfta vi ur en artikel som redaktören skrivit och låta den stå över till ett annat nummer. Det är mycket möjligt att vi få obehag, när tidningen presenteras färdig, men då ha ni, tidningens läsare, i alla fall fått skåda våra riksdagskvinnors drag, även om ni gå miste om intervjun.

Men som vi ändå anse, att till fotografiet bör fogas några ord om det arbete som riksdagskvinnorna utföra, så erinras endast om att vid innevarande riksdag inlämnats inte mindre än 18 motioner av de kvinnliga ledamöterna. En del av dessa äro redan behandlade, bifallna eller avslagna, men som de redan kommenterats i denna tidning, och även efter hand, allt eftersom de behandlas komma att omnämnas, så inskränka vi oss att endast peka på att våra riksdagskvinnor långt ifrån äro överksamma.

Vi äro nu mitt uppe i kandidatnomineringen till höstens val och efter allt att döma är kvinnornas intresse för valet så stort, att om detta intresse håller i sig, så få nog männen se sig om, ifall de ska få några stolar att sitta på i den folkvalda kammaren. H. F—d.

Hendrik de Man: Socialismens psykologi. Del I, kr. 3:75. Del II, kr. 4:25.

Med detta arbete förelägges för svensk publik ett av de betydelsefullaste och mest diskuterade verk om socialismen som utkommit på denna sidan sekelskiftet.

Författaren, som under många år varit praktiskt verksam i arbetarörelsen såväl i sitt hemland, Belgien, som i Tyskland, England och Amerika, har därvid haft rika tillfällen att pröva hållbarheten av Marx' läror. Resultatet har han framlagt i sitt stora verk Zur Psychologie des Socialismus, som är hans slutlikvid med marxismen.

Hans arbete är emellertid genomträngt av ett socialistiskt patos, som knappast har motstycke inom den marxistiska litteraturen. Det som för marxisterna mest har varit ett räknestycke, det är för de Man något av en inre nödvändighet. Han flyttar socialismen från den kalla materiella världen in i människornas hjärtan.

Samförstånd mellan företagare och arbetare. Frågans nuvarande läge och inriktning. Av disponent K. F. Göransson. Bokförlaget Natur och Kultur. Pris 1 kr.

Kvinnor! Kamrater!

**Låt icke arbetarklassens gemensamma mönstringsdag, 1:sta maj,
gå Eder intresselöst förbi!**

Tänk på arbetarnas stora kamp under många år för erövrandet av en människovärdigare tillvaro! En del har vunnits, men ännu återstår oändligt mycket. Den politiska demokratin är erövrad, men de ekonomiska orättvisorna bestå.

Ännu bli arbetarna ofta offer för en hänsynslös kapitalism.

Den ena av oss kan i dag vara skonad, men i morgon offer för arbetslöshet, eller tvekampen mellan arbete och kapital. Under sådana förhållanden blir liknöjdhet och indolens ett brott mot Er själva, Er familj och Ert hem.

Hustrur! Slut upp vid Er makes sida för socialdemokratin!

Mödrar! Slut Er till socialdemokratin för Edra barns välfärds skull. För framtiden och utvecklingen.

Kvinnor i förvärvsarbete! Deltag i det solidariska arbetet inom organisationerna!

Kvinnor! Kamrater! Kom till oss! Kämpa med oss i det gemensamma arbetet för ett rättvisare samhällsskick. Djupt ingripande spörsmål fordrar allas vår aktiva medverkan för att tillfredsställande lösas. Många mäktiga krafter äro emot oss.

Må svaret på den borgerliga samlingen, som nu ringer in en hårdare och hänsynslösare kamp mot arbetarklassen, bli att dess kvinnor enigt och målmedvetet sluta upp kring

Socialdemokratin.

Fram i leden 1:sta maj!

Sverges Soc.-dem. Kvinnoförbund.

Det nya stadsbiblioteket i Stockholm.

En kulturskapelse.

För några veckor sedan invigdes Stockholms stadsbibliotek och därmed ha huvudstadens alla invånare fått fri tillgång till dess rikhaltiga innehåll.

Det kommer helt säkert att flitigt utnyttjas, ej minst av den vakna och studieintresserade arbetarungdomen.

De mest olika smakriktningar kunna också där få sina önsknningar tillfredsställda. Ända från de allra yngsta, nyss läskunniga, som ha sin särskilda avdelning. Till och med de ännu yngre, som ej än hunnit inhämta läskonstens mysterium, ha även sitt lilla rum, synnerligen väl komponerat i för deras uppfattning lämplig sagostil, där de kunna få lyssna till någon snäll tant, som berättar dem om underbara upplevelser.

Ett stort utrymme är avsett för studiecirkelverksamheten med många rum, som väl komma att fyllas av unga män och kvinnor med vetgiriga och mottagliga sinnen.

De omfattande avdelningarna fylla med referens- och facklitteratur, lexika och uppslagsverk etc. bli lika lätt tillgängliga med sina öppna hyllor kring de väldiga läse- och studierummen som den övriga litteraturen avsedd till hemlån för den stora allmänheten. Naturligtvis äro avdelningarna med in- och utländska tidskrifter liksom tidningar rikt sorterade.

Bibliotekets ypperliga, fria och ljusa läge, invid korsningen av stadens två största trafikpulsådror,

Sveavägen och Odengatan, samt dess i olika stadsdelar spridda filialer, erbjuder allmänheten att bekvämt och snabbt bli betjänad av en i böcker- nas värld hemmastadd stab funktionärer, som äro redo att hjälpa den mindre orienterade tillrätta med råd, upplysningar och vägledning där så önskas och fördras.

Dess förläggning alldeles intill Brunkebergssåsens högsta resning, Observatoriehöjden, har lockat arkitekten till att ge exteriören en yttre formgivning som erinrar om åldriga egyptiska monumentalbyggnader och torde vara det enda som väcker blandade känslor i den annars enhälliga tillfredsställelsen över detta kulturtempel.

De främsta kännare på biblioteksväsendets område beteckna det nya stadsbiblioteket som det främsta i Europa och endast få i Amerika, det stora föregångslandet på de offentliga bibliotekens områden, som äro likvärdiga eller stå högre.

Som i tidningarna redan omnämnts är det synnerligen demokratiskt ordnat i olika avseenden, och det utexperimenterade tekniska system som tillämpas, för att på lättast tänkbara sätt kunna tillmötesgå allmänheten vid expedition, fungerar snabbt och tillförlitligt.

Allmänheten äger tillträde till större delen av de öppna hyllornas bokförråd och till de stora facken, där ett sinnrikt ordnat kortregister ögonblickligen ger besked om det man söker.

En förtjusande trevlig

samlingsplats ha Göteborgs arbetare och studieintresserade fått i A. B. F:s lokalaavdelnings bibliotek och studiehem vid Pusterviksgatan 15, vilket öppnades för sitt ändamål i november 1927. En våning på 5 rum och kök förhyrdes och med frejdigt mod togs itu med inredning och möblering, varvid välvillig hjälp erhöles av möbelfirmans arkitekt samt fröken Billqvist. Dessa jämte ordföranden i Göteborgsavdelningen, Ernst Jungen, ha äran av att det hela blev så gediget och smakfullt ordnat in i minsta detalj. Och trots detta billigt!

Värdefulla tavlor och målningar, dels skänkta av fru Charlotta Mannheim och dels dithängda av Göteborgs museum, pryda väggarna.

Bilderna visa dels biblioteket och dels de båda sällskapsrummen, vilka tillsammans bilda en tilltalande fil åtgatan. Ett par mindre rum åtgården användas till cirkelrum. Såsom föreståndarinna och värdinna vid serveringen tjänstgör fröken Alma Holm.

Föreningarna på platsen, vilka med stor offervillighet deltog i ordnandet av detta hem, förstå också uppskatta detsamma, ty lokalerna äro jämt upptagna dels av föreningsmöten, konferenser och kongresser samt dels av studiecirklar av alla slag. Det är också både billigt och hemtrevligt, varför nog alla, som en gång haft sina sammankomster där, längsta att komma åter. Västgötadals kvinnodistrikt har haft flera möten där och trivts utmärkt och så är nog förhållandet med alla.

Studiecirkelarna fylla om kvällarna alla rum och att dessa ha stor nytta av det rikhaltiga och värdefulla biblioteket förstås av sig självt. Detta är också huvudsakligen avsett för cirkelarna och deras arbete.

Förutom studiehemmet Nordgår-

Biblioteket har i första hand tillkommit genom stora donationer, varefter staden tillskjutit det övriga. Dess kostnad är omkring två och en halv miljon.

Denna institution är en stor samhällelig skapelse som vi kunna glädjas åt, ett stycke "socialism" i nutiden, som för samtida och framtida släkten i vår huvudstad erbjuder rikaste tillgång till andliga värden och skatter för främjandet av dess medborgares andliga odling.

A. B. F:s lokalavdelnings studierum och bibliotek i Göteborg.

den, som väl alla Göteborgs vakna innebyggare känna till, äger Göteborg endast detta A. B. F.-hem, där studieintresserade i lugn och ro kunna samlas för att förkovra sitt vetande, för att sammanträffa med dem, som ha liknande intressen och för att under sällskapliga former fraternisera med sina medmänniskor. Att omgivningens skönhet och harmoni vid ett dylikt umgänge har en ofantligt viktig och kulturfrämjande uppgift är otvivelaktigt och även ur den synpunkten kunna Göteborgs arbetare vara glada över sitt nya A. B. F.-hem.

Låt oss önska, låt oss hoppas och låt oss arbeta för att dess ändamål måtte på alla sätt fyllas, till glädje och gagn för samhälle och innebyggare.

N. T.

Grazias Deleddas senaste bok, *Anna-lena, Bilsini* har nu utkommit på Tidens förlag i översättning av Knut Hagberg. Pris 4: 50.

Denna roman, som författarinnan planerat i tre delar, varav den nu utkomna utgör första delen, har i hennes hemland och även i svensk press betecknats som hennes mästerverk hittills.

Då hennes förra roman, *Flykten till Egypten*, nu utgått i tolv tusen ex. kan man förutspå god framgång för även denna hennes nya bok.

Rekvirera Kvinnoförbundets broschyr, som omnämnes å sid. 6, hos Anna Svensson, Grindsgatan 10, Stockholm.

En arbeterskas ungdom.

Berättad av henne själv.

Bemyndigad översättning av Wera von Krämer.

Min nya arbetsplats låg i tredje våningen i ett hus, som var fullt av idel industriella verkstäder. Aldrig förr hade jag kommit så i kontakt med livet i en stor fabriksbyggnad och jag kunde omöjligt finna mig tillrätta. Allt var mig emot. Det smutsiga, klibbiga arbetet, det obehagliga glasstoffet, de många människorna, den otrevliga tonen och hela det sätt, som präglade fabriksflickorna och även de gifta kvinnorna.

Fabrikörens hustru, "nådig frun", som hon kallades, ledde själv fabriken. Hon var alldeles likadan som flickorna. Det var en vacker kvinna, men hon drack, snusade och förde råa skämt med arbetarna. När fabrikören, som var mycket sjuklig, någon gång kom till synes, blev det alltid häftiga scener.

För honom svärmade jag. Han tyckte mig så ädel och dessutom drog jag av hustruns sätt att vara den slutsatsen, att han måtte vara olycklig. Genom hans tillskyndan fick jag ett annat, mycket lättare arbete. Förut hade mitt åliggande varit att hänga upp de limmade och med glasstoff beströdda pappersbladen på ett högt upp beläget "streck". Detta trötade ut mig i hög grad och fabrikören måste ha märkt att denna syssla inte ägnade sig för mig, ty han bestämde att jag från och med nu hade att räkna av de blad, som skulle prepareras. Detta var ett prydligare göra, som tillfredsställde mig långt mer — när inga papper fanns att räkna, fick jag dock göra en hel del annat, som var för handen.

Fabriken låg ganska långt från vår bostad så att jag ej hann gå hem till middagen. Då stannade jag inne med de andra, vi hämtade grönsaker eller soppa från närmaste matställe, till eftermiddagen hade vi kaffe med oss. Jag satte mig alltid avsides från de andra och läste. "Rovriddaren och hans barn" höll jag då på med, det var 100 häften. De andra gjorde narr av mig, "oskulden", som blev förlägen över deras samtal.

Ofta talades det om en resande för firmen, herr Berger, som nu väntades hem. Alla flickorna svärmade för honom och jag blev helt nyfiken på denna märkliga företeelse. Han kom när jag varit två veckor på platsen. Hela lokalen var i spänning, det talades inte om annat än herr Bergers utseende. Han kom in i salen, där jag arbetade, i sällskap med fru fabriksörskan. Jag tyckte inte alls om honom. På eftermiddagen kallades jag in på kontoret, herr Berger skickade mig att hämta någonting och lät undfalla sig något om mina "vackra händer". Då jag kom tillbaka var det redan mörkt och jag hade att passera genom en tom passage, som inte var upplyst, utan endast fick en svag belysning genom glasörren till en av salarna. I denna passage befann sig herr Berger då jag kom förbi. Han fattade mina händer och frågade mig deltagande efter mina förhållanden. Jag berättade sanningsenligt om vår fattigdom. Han yttrade några deltagande ord, berömde mig och lovade att laga så att jag skulle få högre avlöning. Jag var naturligtvis

överlycklig över den utsikt, som öppnade sig för mig; jag hade nu endast två gulden och femtio kreuzer i veckan med tolv timmars arbete. Jag stammade några tacksägelser och försäkrade att jag skulle visa mig värdig det förord han ville ge mig. Innan jag visste hur det gått till, hade herr Berger kysst mig. Min rädsla försökte han nu dämpa: "Det var bara en faderlig kyss." Han var tjugusex år och jag nära femton.

Alldeles utom mig skyndade jag till mitt arbete. Jag förstod inte innebörden i det passerade, kyssen tog jag ju ej för något skymfligt — men herr Berger hade ju talat så vänligt till mig och lovat mig större lön! Hemma berättade jag om löftet, men kyssen förteg jag av blygsel för min bror.

Nästa dag blev jag överröst med förebräelser av en kamrat, en ung blond flicka, som jag tyckte bäst om av dem alla. Hon förevidade mig att jag utträngt henne hos handelsresanden, han hade alltid förut anlitat henne, när det var något att göra eller att hämta, han hade älskat henne, bedyrade hon under tårar och snyftningar, och nu var allt slut, och det var mitt fel. Också de andra instämde häri, de kallade mig hycklerska och till och med frun själv frågade mig hur "den vackre herrns kyssar smakat mig". Någon hade i glasdörren sett vad som hänt och man uttydde det nu på detta för mig kränkande sätt.

Jag var fullkomligt försvarslös mot deras hån och spe och längtade bara efter den stunden, då jag kunde få gå hem. Det var lördag och då jag fått min avlöning gick jag i avsikt att inte komma tillbaka mer.

Men varken min mor eller min bror ville underligt nog höra talas därom, Min mor som alltid hållit på att uppfostra mig till en ordentlig flicka, som alltid förmanat mig att aldrig tala med manfolk, "endast med den, som skall bli ens man, får man tala förtroligt", hette det, hon stod i detta fall inte på min sida. Båda två kallade de mig överspänd, en kyss var inte någon förbrytelse och när jag till på köpet skulle få högre avlöning vore det ett lättsinne att lämna platsen. Slutligen gjordes ånyo böckerna ansvariga för "mina idéer" och min mor blev så förbittrad över min "halsstarrighet" att hon kastade ut alla de lånade härligheterna genom dörren, "Bibliotek för alla", "Över land och hav", "Tidens krönika" — så långt hade jag nu hunnit i litteraturen. Jag tog visserligen reda på alltsammans igen, men den kvällen vågade jag inte läsa fastän det var lördag och jag då haft mera tid på mig.

Det var en dyster söndag! Jag var nedstämd till mods och fick hela dagen uppbara mycket bannor.

På måndagen väckte mig min mor i

Esperantokurs.

Femte lektionen — Kvinna leciono.

Översättning av stycke 5.

Vem undervisar dig? Min far undervisar mig i historia, och i språk undervisar mig en mycket god lärare. Även esperanto har jag nu börjat lära mig. Till vem skall du sända det långa esperantobrevet? Jag skall sända det till en yngling, som studerar i en skola för blindas. Han behöver några vänliga ord.

Översättning av stycke 6.

La patro legas la gazeton. Ĉi enhavas multajn novaĵojn. Ĉiu esperantisto devas aboni Esperantan gazeton. La plej bona gazeto estas »Heroldo».

Mario skribis longan leteron al la patrino. Karlo skribas ankoraŭ pli longan leteron al la patro. Se mi havus tempon, mi skribus mem, sed mi vojaĝos al Parizo morgaŭ. Parizo estas la plej bela urbo de la mondo.

Diru al sinjoro A., se li venus, ke mi tuj revenos. Petu lin atendi min.

Possesiva pronomen.

I stället för »jags» hus, »dus» bok säga vi på svenska mitt hus, din bok, men hans vän. På esperanto bildas ägareformen av dessa ord alltid med ändelsen -a; *mia domo, via libro, lia amiko*. På samma sätt: *ŝia hennes, ĝia dess, nia vår, via eder, ĉlia deras samt sia sin*. Han (hon, de) älskar sin far: *Li (ŝi, ili) amas sian patron*.

Räkneord.

1 unu	unu	första
2 du	dua	andra
3 tri	tria	tredje
4 kvar	kvara	fjärde
5 kvin	kvina	femte
6 ses	sesa	sjätte
7 sep	sepa	sjunde
8 ok	oka	åttonde
9 naŭ	naŭa	nionde
10 dek	deka	tionde
11 dek unu	dek unua	elfte
12 dek du	dek dua	tolfte
13 dek tri	dek tria	trettonde
15 dek kvin	dek kvina	femtonde
20 dudek	dudeka	tjugonde
22 dudek du	dudek dua	tjugoandra
30 tridek	trideka	trettionde
99 naŭdek naŭ	naŭdek naŭa	nittionionde
100 cent	centa	hundra
1000 mil	mila	tusende

Grundtalen få icke ändelsen -n i ackusativ; ordningstalen däremot böjas som adjektiv. Genom att sätta ändelserna -o och -e till grundtalen bildas substantiv och adverb, t. ex. *unu* ental, *deko* tiotal, *dekduo* dussin, *dudeko* tjug; *unue* först, *due* för det andra o. s. v.

Ändelsen -on- betecknar bråktaal: *duona* halv, *duono* hälft, *triona* tredjedels.

vanlig tid och tillhöll mig, innan hon gick, att inte göra några dumheter, utan betänka att det var jul om några dagar. Jag gick verkligen, gjorde våld på mig och gick ända till fabriken port. Men där vände jag. Jag hade en sådan namnlös skräck för okända faror att jag hellre ville svälta än behöva blygas. Ty så uppfattade jag allt som hänt, kyssen och kamraternas fientlighet. Till yttermera visso hade jag nu hört, att en av arbetar-

skorna alltid stod i gunst hos handelsresanden och att detta växlade om; när någon ny kom, som behagade honom mer, fick denna ersätta den förra. Och jag var rädd för detta, jag hade läst så mycket i mina böcker om förförelser och förlorad dygd att jag gjorde mig de hemskaste föreställningar. Jag gick således inte dit.

Men vad skulle jag nu ta mig till? Först sökte jag arbete på nytt. Jag skulle ha tagit emot vad som helst, men

Ändelsen *-obl-* betecknar mångfald, t. ex. *duobla*, dubbel, *kvarobla* fyrdubbel, *multobla* mångfaldig.

Genom ändelsen *-op-* utmärkes en fördelning gruppvis, t. ex. *duope* två och två, *kvarope* fyra och fyra, *unuopaj membroj* enstaka medlemmar.

Märk: År 1928 *en la jaro mil naŭcent dudek oka* (eller *en 1928*).

Datum sättes i akkusativ form eller uttryckes med preposition, t. ex. *la dekan de septembro 1928* eller *en la deka (10a) de sept.*

Märk: <i>Kiom da horoj estas?</i>	Hur mycket är klockan?
<i>Estas je la tria (horo).</i>	Klockan är tre.
<i>Je la tria kaj duono.</i>	Halv fyra.
<i>Je la kvina kaj 20 (minutoj).</i>	5 ²⁰ .
eller: <i>Si havas dudek jarojn.</i>	} Hon är 20 år (gammal).
<i>Si estas dudekjara.</i>	

Verbets adjektivformer.

Av ordstammen *skrib'* kan man bilda adjektivet *skriba* skriftlig, men därtill även formerna *skribita*, *skribata* och *skribota*. *Skribita*, som betyder skriven, anger att en handling utförts, *skribata* att den pågår, och *skribota* att den skall äga rum (jämför *-as*, *-is*, *-os*). Exempel:

<i>La letero estas jam skribita</i>	Brevet är redan skrivet.
<i>La letero estas skribata hodiaŭ</i>	Brevet blir skrivet (skrives) i dag.
<i>La letero estas skribota morgaŭ</i>	Brevet skall bliva skrivet (skall skrivas) i morgon.

Formerna *-ata* och *-ota* kunna endast genom omskrivning uttryckas på svenska. De användas för att uttrycka den passiva formen, som i svenskan får ändelsen *-s*. *Esti* kan i detta fall vanligen översättas med *bliva*. Nedan följa några exempel på dess former:

<i>La letero estis skribita jam hieraŭ.</i>	Brevet var skrivet redan i går.
<i>Ĝi estis skribata antaŭhieraŭ.</i>	Det skrevs i förgår.
<i>Ĝi estis sendota vespere.</i>	Det skulle skickas på kvällen.
<i>La respondo estas skribita.</i>	Svaret är skrivet.
<i>Ĝi estas sendata hodiaŭ.</i>	Det skickas i dag.
<i>Ĝi estas legota morgaŭ.</i>	Det kommer att läsas i morgon.

La tagon poste:	Dagen efter:
<i>La respondo estis skribata hieraŭ.</i>	Svaret skrevs i går.
<i>Ĝi estis sendota hodiaŭ.</i>	Det skulle skickas i dag.

Övningsstycke 7.

La gazeto estas presata dum la nokto. Je la sepa (horo) matene ĝi estas jam presita kaj sendata al la legantoj, kiuj volas legi la lastajn novaĵojn. Ĝi estos legata en la lito de kelkaj laculoj, kaj kiam ĝi estos studita, ĝi estos forĵetata.

Multaj gazetoj havas pli ol dek pagojn kaj kosta dek kronojn por kvarona jaro aŭ kvaroble por tuta jaro. Unuopa numero estas pagota per dek kvin eroj aŭ malpli. Vi devas viziti presejon, kiam vi alvenos al la granda urbo, kie loĝas viaj gekuzoj.

Ordförteckning.

<i>presi</i> trycka.	<i>for ĵeti</i> kasta bort.	<i>pagi</i> betala.
<i>matene</i> på morgonen.	<i>ol</i> än.	<i>ero</i> öre.
<i>leganto</i> läsare.	<i>pago</i> sida (i bok).	<i>per</i> genom, med.
<i>lasta</i> sista.	<i>kosti</i> kosta.	<i>viziti</i> besöka.
<i>lito</i> säng.	<i>krono</i> krona.	<i>presejo</i> tryckeri.
<i>kelkaj</i> några.	<i>tuta</i> hel.	<i>kuzo</i> kusin.
<i>laculo</i> lätting.	<i>numero</i> nummer.	<i>loĝi</i> bo.

tre dagar före jul engagerar man inte nytt folk. Jag irrade omkring på gatorna tills den vanliga tiden var inne, då jag brukade gå hem. Men jag hade inte mod att bekänna att jag inte varit på fabriken. De båda följande dagarna gjorde jag på samma sätt. Alla ansträngningar att få arbete voro utan resultat. En namnlös förtvivlan grep mig, men så hoppades jag åter på en lycklig slump, ty det rörde sig

ju endast om två gulden då det inte var någon hel arbetsvecka.

Jag hade läst så mycket om guds allmakt, om hjälp i rättan tid, om dygdens belöning och dylikt, att jag intalade mig att det måste finnas hjälp också för mig. Därför böjde jag knä vid altaret i varma böner och gick så med sökande blickar ut på gatan; jag kunde ju hitta ännu en portmonnä och ha mera pengar med mig hem än man väntade. Jag gick dit, där

husmödrarna trängdes vid fiskstånden för att handla till kvällen. Fastän jag inte visste, hur fisk smakade, hade jag i min förtvivlan ingen tanke på att längta efter sådan mat. Det var endast pengar jag ville ha. Vilda hugskott, som jag dock ryggade tillbaka för att utföra, foro genom hjärnan. Det blev eftermiddag. Människorna skyndade hem med sina paket för att fira en lycklig julafton i kretsen av de sina. Överallt märktes julaftonen och jag väntades också snart hem. Var skulle jag få pengar ifrån?

Då fick jag en idé. Jag hade en tant, som tjänade hos en grevinna. Denna tant var för oss inbegreppet av allt förnämt och präktigt, tack vare sin tjänst hos den grevliga damen, och när hon någon gång hälsade på oss visade vi henne den största vördnad. Hon ansågs mycket gudfruktig och den klosterkyrka hon besökte fick ofta gåvor av henne. Till henne stod nu allt mitt hopp. Jag träffade henne inte hemma, hon var i kyrkan. Där sökte jag henne, men hon hade just gått. Jag knäböjde och bad under tårar att gud och helgonen måtte stämma min tant vänligt sinnad mot mig. När jag nu tänker på att det endast behövs två gulden för att all min djupa förtvivlan skulle ha varit stillad! Men på den tiden visste jag inte hur mycket pengar som slösas bort i onödan, medan andra försmäktas i armod. På den tiden hade jag inte reda på hur olika det är ställt eller reflekterade aldrig över det orättvisa häri. Jag ansåg allt vara oföränderligt inrättat av gud som det skulle vara.

Dessa timmar och hela min ungdoms och barndoms bittra lidanden glömmar jag aldrig. Och än i dag, fast det gått många år sedan dess, kan jag inte gå förbi ett gråtande barn utan att fråga det efter orsaken till dess tårar. Jag minns alltid vid sådana tillfällen min egen gråt och hur jag törstade efter deltagande. Ännu då jag var fabriksarbeterska offrade jag mängen timpenning på gråtande barn, som för mig klagade sin nöd.

Men jag röntet intet medlidande. Min fromma tant, som jag äntligen fick fatt uti, trakterade mig visserligen med kaffe och kakor, men när jag sent omsider vågade framställa min rädda bön, blev hon hård och omedgörlig. Hon predikade för mig att genast gå hem, det var ju julafton och de väntade på mig. Jag bad och grät, men det inverkadet inte på henne; med bibelspråk avslog hon varje begäran om hjälp, var och en måste i undergivenhet bära vad man själv vällat, lydde hennes sista ord. Och så stod jag åter på gatan. Det syntes mindre folk ute nu, men fönstren strålade i ljus och mängen vacker gran kunde jag se.

(Forts.)

Hotell- o. restaurangpersonalens samt badhuspersonalens arbetstid m. m.

Hr Gustav Möller m. fl. ha väckt motion i första kammaren och hr Per Alb. Hansson m. fl. i andra kammaren om undersökning av hotell- och restaurangpersonalens samt badhuspersonalens anställningsförhållanden. Motionärerna anför att dessa gruppers arbete är så lagt att de svårigen kunna liksom industriarbetarna genom sina sammanslutningar tillförsäkra sig relativt trygga och goda arbetsförhållanden. För detta arbete gäller icke arbetstidslagen. Arbetstiden är därför ohyggligt lång. Ur en nyligen verkställd utredning anføres att arbetstiden på hotell och restauranger i mindre städer går upp till 86 timmar pr vecka, men även 108 timmar, 114 timmar och ända upp till 120 ½ timmar pr vecka. Men icke nog därmed. Osäkerheten i arbetsförhållandena är särdeles stor och förenad med oro och godtycklighet från både företagarens och allmänhetens sida.

Något bättre äro kanske förhållandena inom badhuspersonalen, men arbetstiden där är även lång och villkoren mycket ojämna. Här varierar arbetstidens längd pr vecka mellan 67,6 timmar och 90 timmar.

I motionen redogöres rätt så ingående för de säregna arbetsförhållandena på badanstalterna. Med baderskesysslan är städnings- och rengöringsarbetet sammankopplat. Efter vistelsen hela dagen i den fuktiga, varma luften kommer flera timmars tröttsamt rengöringsarbete. Den långvariga inomhustillvaron i den ständiga fukten och värmen bryter lätt nog den fysiska motståndskraften mot utomvärldens väder och vind. Rekreation och förströelse äro baderskorna förmenade. Och ett normalt hemliv kunna de ej bli delaktiga av.

I motionen hemställes därför om snar undersökning av hotell- och restaurangpersonalens samt badhuspersonalens arbetsförhållanden samt att kungl. maj:t ville på grundval av denna undersökning vidtaga eller för riksdagen föreslå nödiga åtgärder för undanröjande av konstaterade missförhållanden.

Första kammarens andra tillfäl-

liga utskott har nu givit sitt utlåtande till motionerna och föreslår för sin del om en utredning av frågan om arbetsvillkoren för hotell- och restaurangyrket. För badhuspersonalens hänvisas till butiksstängningslagen, vilken utskottet anser icke blivit utnyttjad av personalen. Påpekas därför att personalen har att först gå till de kommunala myndigheterna för att få tiden inskränkt i öppethållande av badhusen.

Till detta utlåtande har hrr Larsen och Östergren fogat en reservation i vilken de hemställa att utredningen även skall omfatta badhuspersonalen. I motiveringen säga reservanterna, att de icke kunna instämma i att arbetstiden skulle bliva nöjaktigt reglerad genom den s. k. butiksstängningslagen. Lagen ger rätt till kvarhållande av personalen 1—2 timmar dagligen efter stängningstid. fastän denna vid badhus infaller 1 timme senare än för handelsbod.

Vi få nu avvakta andra kammarens tillfälliga utskotts utlåtande. För badhuspersonalen synes dock utsikterna små att lagligen kunna få sin arbetstid nöjaktigt reglerad.

S. V.

Nedbringa hushållskontot

genom att handla

KOOPERATIVT!

Esperanto inför årets riksdag.

Vid årets riksdag ha motioner åter väckts, i första kammaren av borgmästare Lindhagen och i andra kammaren av hr Hage m. fl., att riksdagen måtte anhänga att kungl. maj:t måtte taga initiativ till en internationell överläggning i världsspråksfrågan.

Femte tillfälliga utskottet, som behandlat ärendet, hemställde att riksdagen måtte fatta beslut om att hos kungl. maj:t anhänga om initiativ till en förutsättningslös internationell överläggning: dels om behovet vid sidan av modersmålet av ett världsspråk, avsett att antagas genom mellanfolklig överenskommelse, och dels om lämpligheten av att såsom sådant språk antaga hjälpspråket esperanto.

Vid behandlingen i andra kammaren ironiserade hr Lindskog över motionens syfte, och menade att det skulle vara ännu bättre om man helt och hållet avskaffade modersmålen och införde esperanto i stället.

Flera talare yttrade sig i samma anda, men världsspråksidéns anhängare presterade också ett sakligt och övertygande försvar för densamma.

Hr Laurén yttrade bl. a.: "Att esperanto är betydligt mera lättlärt än något av kulturspråken. Det är ju icke fråga om dem som äro hemma i de stora kulturspråken, utan om dem, som icke ha tillfälle att lära sig något av dessa språk, men ändå vilja meddela sig med personer i andra länder." Och han framhöll vidare att detta var en sak som av statsmakterna borde uppmuntras. Och hr Svedman, som varmt talade för motionen, anförde bl. a. uttalanden av en framstående språkvetenskapsman, doktor Edmond Privat i Genève, vilken anförde hur oändligt svårt det var att göra sig förstådd, när man reste i ett främmande land. Samtalen — det är naturligtvis här fråga om samtal mellan människor som lärt utländska språk — bli ömkliga ur både språk- och kvalitetsynpunkt och även ur begriplighetssynpunkt, säger denne språkexpert. Och han uppmanar till jämförelser mellan dessa samtal på främmande språk, och med dem på esperanto, t. o. m. med arbetare utan språklig kultur, och han påstår att de senare i kvalitetsynpunkt stå tio gånger högre.

Och hr Svedman slutar sitt anförande med att framhålla, att om frågan även denna gång faller, så beror det inte därpå, att inte förslaget innehåller förnuft, utan det är fastmer en yttring av den andliga tröghe- tens lag.

Hr Hage anförde att då han i dag åhörde denna debatt, kom han att tänka på de debatter, som försiggingo i riksdagen och ute i landet, långt tillbaka i tiden, då man först började tala om att bygga järnvägar, och hur förespråkarna för detta projekt då blevo utskratade och hånade.

Men de utskratade fingo så småningom rätt. Och så kommer det att gå i denna sak också. Man hånar utopisterna, men funnos icke dessa, skulle världen stå stilla.

Frågan föll dock även nu, utskottets hemställan avlogs med 56 röster mot 45. 14 av kammarens ledamöter avstodo från att rösta.

Det är åttonde gången som denna fråga behandlats och avslagits.

Men det är alla nya idéers utvecklingsgång, och man erinrar sig gärna de ord, som yttrades av hr Fredrik Borg, då han vid 1844 års riksdag första gången väckte förslag om rösträtt för kvinnorna. Han svarade nämligen, när hans förslag förlöjligades, att en fråga alltid har att genomgå tre perioder: "löjets, förargelsens och aktningens".

H. F—d.

allt flera

köpa i

Konsum

Principen är där:
sunda varor i
sunda butiker.

Mot mal och ohyra

få husmödrarna ständigt vara beredda till skarpa duster. Bägge dessa insekter ästadkomma ju, där de uppträda, inte bara otrevnad utan också stora skador, såsom malen i våra garderober och vindskontor.

Ett enkelt men kraftigt och sedan gammalt beprövat medel mot alla slags insekter är det svenska preparatet Mortalin, som tillverkas av A.-B. Henrik Gahns Tekniska Fabrik i Uppsala. Preparatet har flytande form och finnes numera i tvenne tillverkningar, varav det ena är avsett mot mal och ohyra och det andra, Mortalin B., mot flugor och mygg. Medlet är, som sagt, prövat sedan gammalt och kan rekommenderas såsom synnerligen verksamt.

TÄNK PÅ DE ANHÖRIGA
FÖRSÄKRA ERT LIV I FOLKET

Hur man får ett studiestipendium.

Kostnadsfrågan är ofta avgörande, när det gäller att studera. För att underlätta deltagandet i de praktiska korrespondenskurserna erbjuder emellertid Noréns Korrespondens-Institut (N. K. I.) varje studieintresserad ett stipendium på minst 50 kr. och mera, om större kurser väljas. Härigenom bli kostnaderna nedbringade till det minsta möjliga.

Studierna få påbörjas omedelbart och behöva ej avslutas inom viss tid. Varje elev åtnjuter en personlig handledning och särskilda — endast vid N. K. I. — tillgängliga förmåner. Var och en som vill studera efter moderna metoder och fortast möjligt vinna praktiska resultat av sina studier, bör välja N. K. I.-kurser.

Närmare upplysningar erhållas, om nedanstående kupong genast insändes.

Ansökan om stipendium.

Till Stipendienämnden vid
Noréns Korrespondens-Institut,
Malmö.

Sänd mig kostnadsfria upplysningar
om kurser och studiestipendier.

Namn:

Adress: Mrb. 6.

Från kvinnoklubbarnas arbetsfält.

Från Karlskoga.

Söndagen den 18 mars var en stor dag för Karlskoga soc.-dem kvinnoklubb. Den firade då sin 20-årsfest under högtidliga former. Dagen innan samlades vi för att lägga kransar på våra avlidna kamraters gravar. Det var fem kamrater vars minne så hedrades. Festen var anordnad i Folkets Hus, vars stora sal smyckats i de röda fängerna. Till festen hade inbjudits, förutom platsens arbetarekommun och ungdomsklubb, distriktsstyrelsen och samtliga klubbar inom Örebro län, vilka alla ganska talrikt hörsammat inbjudningen. Programmet för festen upptog förutom sång, musik och deklamation, hälsningsanförande av klubbens ordf, fru Österberg, en historik över de gångna 20 åren av fru Uddenberg och föredrag av fru Ruth Gustafson, Stockholm. Fru G. betonade därvid i sitt utmärkta anförande, huru kvinnorna nu med eller mot sin vilja drivas in i det politiska och sociala livet, och hur viktigt det då är att med ansvar inrikta sig på dagens frågor, särskilt då sådana, som speciellt beröra oss kvinnor. Talarinnan visade även, vilken betydelsefull insats kvinnorna redan gjort i samhällsarbetet, och hur från kvinnohåll initiativ tagits i flera av de stora frågor, som nu stå på dagordningen både inom riksdags- och kommunalpolitiken. Men ännu är ej allt vunnet, ännu gäller det att oförtrutet arbeta vidare. Det intressanta föredraget mottogs med livligt bifall.

Till Nordens kvinnor!

Av de många uppgifter, som kvinnorna ställas inför i vår tid, är lösningen av alkoholfrågan otvivelaktigt en av de viktigaste. Att vinna en djupare insikt i och förståelse för detta problem, som så djupt ingriper på många livsområden, bör därför vara en hjärtesak för alla ansvarskännande kvinnor. I kampen mot gamla fördomar och svårutrotliga sedvänjor kräves målmedveten vilja och seg uthållighet.

Det är därför glädjande, att kvinnornas intresse för alkoholfrågan under senare tider manifesterat sig på nytt i den strövan till samarbete på detta område, som mer och mer börjat framträda bland nordens kvinnor. I samband med de Nordiska Nykterhetskongresserna, vilka samlats vartannat år i de olika nordiska länderna, har regelbundet under de senaste decennierna en Nordisk Vita Bandskonferens ordnats, den första år 1902 i Stockholm och den senaste, som var den 7:de i ordningen, i Dorpat, Estland, 1926. Vid denna konferens beslöts att bilda en organisation, som skulle utvidgas till att omfatta alla för en alkoholfri kultur intresserade kvinnor i Norden. Den nya sammanslutningen fick namnet Nordiska Kvinnoförbundet för alkoholfri kultur.

Ett tankeutbyte i frågor som särskilt rör kvinnorna, hemmen och ungdomen, ävensom väckande föreläsningar belysande olika synpunkter av hithörande ämnesområden äro säkerligen ägnade att vidga blicken hos kvinnorna, öka deras intresse och i sin mån giva stöd åt strävandena för en alkoholfri kultur.

Under förhoppning härom inbjudas vi Eder att deltaga i denna kvinnornas rådgivning och utse representanter till 8:de Nordiska kvinnokongressen i Stockholm den 13 och 14 juli 1928.

Alla för saken intresserade kvinnor äro dessutom välkomna som deltagare i kongressen.

Anmälan om deltagande jämte avgiften 2 kronor skall insändas till Nordiska Kvinnokongressens byrå, Smålandsgatan 42, Stockholm, till den 15 juni 1928.

Program m. m. sändes senare.

Vi hälsa Eder sålunda, kvinnor från Danmark, Estland, Finland, Island, Lettland, Norge och Sverige hjärtligt välkomna till Stockholm i sommar.

För Nordiska Kvinnoförbundet för
Alkoholfri Kultur:

Emilie Rathou. Hedvig Rinander.

För Vita Bandet:

Maria Sandström. A. Symonds Ohlin.

För Kvinnornas Centralråd:

Vira Eklund. Frida Härner.

Men dagen var inte endast en födelse-dag. Det var även en faninvigningsfest, varvid klubbens nya, vackra, fana invigdes. För den gamla, av medlemmarna själva förfärdigade fanan talade fru Österberg några erinringens ord om de både glada och sorgliga tillfällen vid vilka den tjänstgjort. Efter avsjungandet av fansången invigdes den nya fanan för sitt ändamål av en av arbetarekommunens medlemmar, folkskoleinspektör Ericson. Efter kaffedrickning vid de festligt dukade borden frambars hälsningar från arbetarekommunen, ungdomsklubben, från Örebroklubben av fru E. Karlsson, från Hallsberg av fru Helmer och från Deger-

Så här lätt går det!

På kvällen läggs
kläderna i Tvätt-
björnslösning —
1 Ni lägger Er.

Under natten ar-
betar Tvättbjörn —
2 Ni sover.

På morgonen ko-
kas 20 minuter —
3 Ni sköljer.

Så fort och lätt —
fås ren, vit tvätt
på Tvättbjörns lätta sätt!
Ingen ann' — det göra kan
— såsom han.

Därför använd alla kloka
husmödrar

Vita Tvättbjörn

Löser smutsen medan Ni sover —
utan att skada kläderna.

679

fors av fru Gustavsson, allt åtföljt av rungande hurrarop. Även telegram anlände till födelsedagsbarnet.

På kvällen var anordnad supé på Centralhotellet för klubbens medlemmar och anhöriga, varvid ordf. i Värmlands distriktsstyrelse, fru Norell, höll ett uppskattat anförande. Efter supén trädde dansen med liv och lust. Ja så var då vår 20-årsfest till ända och efterlämnar ett glatt minne och giver oss en god impuls till fortsatt arbete.

Här nedan följer ett litet utdrag ur historiken. Klubben bildades år 1908, efter ett föredrag av fru Ruth Gustafson, med ett första medlemsantal av 19, medan siffran nu är 34. Klubben beslöt vid sitt första sammanträde kollektiv anslutning till arbetarekommunen. Den är ansluten till

Soc.-dem. kvinnoförbundet, Örebro kvinno-distrikt, Bildningsfonden och Karlskoga Bengslags partidistrikt. Den tillhör och har andelar i Arbetarebiblioteket, Folkets Husföreningen, Bofors Koop. Handelsförening och Örebrokuriren. Klubben har vidare medverkat till bildande av Örebro läns kvinnodistrikt, Partikretsen, Karlsdals kvinnoklubb och till återupplivande av Karlskoga ungdomsklubb. Vid kommunala-, landstings- och riksdagsmannaval har klubben deltagit med agitation och penningbidrag. Största arbetet har klubben nedlagt vid de stora arbetskonflikterna med möten m. m. Bl. a. hade klubben under lockouten 1909 lingonplockningsdag för att sedan sända lingonlådor till familjer i Stockholm, där männen var i lockout. Vid spanska sjukan begärde och erhöll klubben av bolagsledningen transportbil för de sjuka. Klubben har även haft en hjälp- och sjukkasse, vilken dock nedlades, då den aldrig vart inregistrerad.

Att klubben från början visat intresse för sociala spörsmål, framgår därav, att den sedan första året upptog till behandling frågan om obligatorisk tandvård för skolbarn, vilken fråga då ej fann sin lösning, men nu har i kommunalbudgeten upptagits ett anslag därtill efter en från klubben framförd petition. Även för frågan om förlossningshem inom kommunen har klubben intresserat sig och har därtill enslagit 200 kr. Förlossningshemsfrågan är nu av kommunen ordnad, men kvarstår dessa 200 kr. för en årlig friplats. Även andra sociala spörsmål ha diskuterats, och har klubben petitionerat i frågor sådana som Röstrettslagen, Kooperationen, Äktenskaps och barnavårdslagarna, Moderskapsförsäkring, m. fl. Klubben har anordnat föredrag av kända talarinnor i upplysnings- och agitationssyfte, har utsänt stipendiater till Brunnsvik och andra platser, där kurser anordnats, haft ombud på kongresser och distriktskonferenser. Klubben har även deltagit i första majdemonstrationerna sedan 1910 under egen fana. Den har en studiecirkel och en syförening. På tidningen Morgonbris har varit god prenumeration. Ja, detta var nu en liten skildring av 20-åringens liv och levorne och dess medlemmar hoppas att även i fortsättningen i ringa mån förverkliga vårt partis ideal.

Den 19 mars hade klubben sitt årsmöte varvid till styrelse omvaldes fruarna Rundquist och Agnes Karlsson, medan nyvaldes fruarna Uddenberg, Boox och Skog. Styrelsen har konstituerat sig sålunda ordf. fru Uddenberg, v. ordf. fru Boox, sekr. fru Skog och kassör fru Rundquist.

Referenten.

Från Kubikenborg.

Kubikenborgs s. d. k. k. höll i febr. sitt årsmöte. Styrelse- och revisionsberättelserna godkändes samt beviljades styrelsen full och tacksam ansvarsfrihet. Ur berättelsen framgick att medlemsantalet vid årets slut utgjorde 78 godkända. Av Morgonbris har sålts 380 ex. Sedan fem nya medlemmar inröstats, och en del rapporter och cirkulär behandlats, företogs styrelseval. Följande valdes: Klara Sundin, Göta Vänglund, Fina Lundahl, Signe Gruvberg, Elny Söderlund. Revisorer: Hildur Gidlöv och Lilly Bengtson. Kommissionärer för Morgonbris Selma Andersson och Anna Lindgren. Uppbördskommité: Jenny Johansson, Anna Lindgren, Mia Nilsson och Linda Engström. Ombud till distrikts-

Fru Anna Jepson.

Med Anna Jepson har en av Lunds soc.-dem. kvinnoklubbs äldsta medl. gått ur tiden.

Hon var med vid klubbens bildande och har tillhört dess styrelse samt utom klubbens arbete även deltagit i den sociala verksamheten å orten, främst inom sjuk-kasserörelsen.

Frid över hennes minne!

Kronan på verket

är K. F:s smörblandade margarin, som innehåller minst 20 procent runmärkt mejerismör, vilket finnes anmärkt på varje paket.

konferensen: Klara Sundin, Fina Lundahl och Selma Andersson. Representant i bildningsrådet: Selma Andersson och Göta Vänglund. Ref.

Från Solna.

Ur Solna soc.-dem. kvinnoklubbs senaste årsberättelse meddelas härmed något av klubbens arbete.

Vid styrelsemötena ha i regel suppleanterna deltagit. Sexton sammanträden ha hållits. Ett femtiotal medlemmar äro genom klubben anslutna till Sv. S. D. K. F. Arbetarekommunen och A. B. F. Det inre arbetet har varit inriktat på studiearbete. En serie föredrag om folkskolestadgan och folkskoleregimentet har pågått sedan september 1927. Dessa studier, vari alla klubbens medlemmar deltaga, bedrivs som cirklararbete under A. B. F. vid nästan varje ordinarie möte. Därutöver har klubben en cirkel med 13 medl. och "befolkningsfrågan" som ämne.

En stipendiat har klubben haft vid kvinnokursen i Brunnsvik. Kvinnoförbundets kurs 17—23 oktober bevästades av 14 medlemmar därav 2 ombud. Två föredrag ha hållits av förbundsordf. fru S. Vessman i omorganisationsfrågan, ett av fröken Kerstin Hesselgren om "Nya vägar för arbetarskydd". Internationella kvinnodagen firades, dels vid klubbens sammanträde, med ett anförande av fru Ekberg, dels gemensamt med kvinno-distriktet.

Ungdomsverksamhet har bedrivits gemensamt med ungdomsklubben vari ett femtiotal barn deltagit. De gamla på älderdomshemmet uppväktades på "Mors dag" med kaffe och underhållning.

Morgonbris har försålts i 1,592 ex. något mindre än föregående år, vi hoppas dock snart kunna öka upplagan. "Brisen" är inom klubben obligatorisk för varje medlem.

Fjorton platser i kommunala nämnder och styrelser innehavas av klubbmedlemmar. Dessutom deltaga en stor del av medlemmarna i olika sociala sammanslutningar inom socknen.

Klubben gör vad den kan för att skola och intressera sina medlemmar för allmänna uppgifter, som vi tro till gagn för såväl den enskilde som samhället i sin helhet.

En hälsning till kamraterna landet runt. Fram för socialdemokratien!

Stina.

Från Fagervik.

Fagerviks soc.-dem. kvinnoklubb hade sitt årsmöte måndagen den 23 jan. Sedan cirkulär och rapporter behandlats föredrogs revisionsberättelsen. Klubbens inkomster och utgifter ha balanserat på kr. 619:66. Den avgående styrelsen tillerkändes full och tacksam ansvarsfrihet.

Till styrelse för det kommande året valdes kamraterna Anna Åström, ordf., Anna Hedström, kassör, Stina Sörensson, sekr., Anna Maxén och Ida Hermansson. Revisorer blevo Ida Bergkvist, Anna Persson och Jenny Dahlström. Ombud till "Nya Samhället" blev Wivan Wästman. Till distriktskonferensen valdes Ida Gustavsson, till kooperativa årsmötet valdes Anna Maxén, till A. B. F. valdes Ida Gustavsson och till Bergforsens Folkets park valdes Anna Åström.

Under det gångna året ha hållits 22 protokollförda möten, 2 kamratmöten, en sommarfest och en fest för de gamla.

En inbjudan från Hoveds soc.-dem.

Frötthet Huvudvärk
 och därmed följande tillamående om våren är typiskt för blodbrist. Med järnmedicinen IDOZAN övervinna dessa obehag. IDOZAN förordas av läkare. Fås å alla apotek.

IDOZAN A svagt avförande. **IDOZAN B** ej avförande.
Kina-IDOZAN särskilt stärkande.

kvinnoklubb mottogs med tacksamhet. En del aktuella frågor behandlades.

Årsmötet förflöt angenämt med sång och diskussion.

En hälsning till alla klubbar landet runt. Ref.

Från Tillberga.

Tillberga soc.-dem. kvinnoklubb höll den 6 febr. årsmöte. Härvid framgick, att klubben hållit 22 protokollförda möten, som varit välbesökta. Styrelse- och revisionsberättelserna godkändes och ansvarsfrihet beviljades. Samtliga styrelseledamöter omvaldes. Under år 1927 har sålts 475 ex. av vår pigga tidning Morgonbris. Till kommissionär omvaldes fru Sundkvist. Klubben har under året deltagit i instruktionskursen, som hållits på platsen, samt i studiekursen, som hölls i Stockholm. Även har klubben firat kvinnodagen gemensamt med Västeråskamraterna med föredrag av fru Ida Olsson. Vi ha även med andra föreningar deltagit i den sedvanliga julfesten för att glädja de små. För att stärka ekonomin har gjorts fester av olika slag.

Årsmötet avslutades med hopp om att kvinnorna mer än hittills skola inse betydelsen av deras anslutning till de soc.-dem. kvinnoorganisationerna.

Hälsning till kamraterna från Tillberga. Hils.

Från Norrahammar.

Norrahammars soc.-dem. kvinnoklubb höll den 21 febr. årsmöte. Års- och revisionsberättelserna godkändes och styrelsen beviljades ansvarsfrihet. Av årsberättelsen framgick, att klubben år 1927 hållit 11 ordinarie möten och 12 styrelsemöten. Ett kamratmöte med agitationsföredrag och en julfest har hållits. En studiecirkel i föreningskunskap arbetar inom klubben. Klubben har tecknat 30 kr. i Smäländs Folkblad. 325 ex. av Morgonbris har försålts under året. Klubben hade vid årets slut 19 medlemmar. Inkomster och utgifter ha balanserat på 265 kr.

Styrelsen omvaldes med undantag av en ledamot, som nyvaldes.

Klubben beslutade sända ett ombud till kvinnokongressen.

Mötena ha varit livliga och talrikt besökta och intresset bland medlemmarna är stort. Klubben är i stadig utveckling och vi ställa en uppmaning till kvinnorna i

Socialdemokratiska kvinnodistrikts årsmöte i Motala.

Östergötlands socialdemokratiska kvinnodistrikt hade årsmöte i Motala söndagen den 18 mars. Närvarande voro nitton ombud samt ett femtiotal intresserade klubbmedlemmar.

Mötet öppnades i Motala verkstads Folkets hus klockan elva förmiddagen av distriktets ordförande, fru Sigrid Gillner-Ringensson, Norrköping, med ett anförande om det gångna årets arbete och de närmaste arbetsuppgifterna. Till mötesfunktionärer valdes: ordf. fröken Hanna Nygren, Mjölby, samt sekreterare och referenter fru Maja Vennström och fröken Anna Rosén, Norrköping. Års- och revisionsberättelserna fördrogos och godkändes Ansvarsfrihet beviljades.

Norrköpingsklubbisterna Anna Rosén och Edit Petterson hade inlämnat en motion med önskan om en studieledare för distriktet. Med anledning därav utspann sig en diskussion om studiearbetets nytta och betydelse för klubbarnas framtida arbete. Alla samtliga diskuterande insågo studiearbetets nytta och nödvändighet, varför årsmötet beslöt att välja en studieledare för distriktet, vilken befattning omöjligt skulle innehavas av någon ledamot i verkställande utskottet.

Som en av huvudpunkterna på dagens program kan med full rätt räknas den av fröken Clara Käck inledda diskussion "Om Östergötlands kvinnor och valen 1928". Det fint och sakligt burna anförandet gav upphov till en livlig diskussion, under vilken kvinnornas intresse för årets stundande val gjorde sig starkt gällande. Diskussionen slöt med en vädjan från fru Edla Andersson, Boxholm, att kongressen skulle uppsätta fru Sigrid Gillner-Ringensson som kandidat på årets riksdagslista till andra kammaren. Fru Ringensson begärde ordet och frambar som en önskan att ej något kvinnligt namn skulle komma till stånd genom någon säraktion, utan skulle ett dylikt namn nås fram ur jämlikhets-synpunkt i enbart samförstånd med männen. Önskade därför ej att kongressen skulle framföra något mandat, utan skulle ett dylikt framgå ur allmänna konferensen, där såväl kvinnliga som manliga hade valrätt. Enligt fru Ringenssons önskan beslöt ej kongressen göra något yrkande, utan fick den förda diskussionen bli uttryck för kongressens mening.

Centralstyrelsens förslag till omorganisation av kvinnorörelsen diskuterades. Av diskussionen framgick att de flesta önskade klubbar, där kvinnorna voro så många att dylika kunde bildas. Kongressen fattade ej något beslut i frågan, utan hänköts densamma till varje enskild klubb.

Till distriktstyrelse för det nya året omvaldes: fru Gillner-Ringensson, ordf., fru Elin Cederstrand, kassör, fru Anna

Norrahammar att komma med i arbetet för socialdemokratins bevästande även bland kvinnorna.

Med partihälsning.

G. L.

Från Avesta.

Avesta soc.-dem. kvinnoklubb höll den 14 febr. årsmöte. Styrelse- och revisionsberättelserna godkändes och beviljades styrelsen full och tacksam ansvarsfrihet.

Till styrelse för året valdes fru Edla Emanuelsson, ordf. och korresp., fru Elin Andersson, sekr., fru Anna Arén, kassör, fru Elisabet Nyström, v. ordf. och ref., och fru Alma Olsson, v. sekr. Revisorer blevo fruarna Friman och Liljegren. Kommissionär för Morgonbris blev fru Anna Fröberg.

Klubben har under året hållit 11 möten och styrelsen 12 sammanträden. Dessutom har hållits ett arbetsmöte varje månad. En julgransfest har anordnats tillsammans med arbetarekommunen. Landstingsman Friman har hållit en föreläsning över parti programmet samt fru Anna Wallin ett föredrag över ämnet: "Vad tjänar det till." Ett lotteri och en syföreningsauktion har anordnats. För behållningen har utdelats kläder och skodon åt behövande för ett belopp av kr. 202:65. Klubben har varit representerad vid distriktskonferensen samt deltagit i kamratmöten i Borlänge, Vikmanshyttan och Stjärnsund. En medlem har bekostats att deltaga i distriktets föreläsning och instruktionskurs i Falun den 5-7 mars. Medlemsantalet var vid årets slut 19. Räkningskaperna ha under året balanserat på en summa av kr. 1,127:12 med en behållning av kr. 431:19. Av Morgonbris har försålts 260 ex.

Med hälsning till alla kamrater landet runt. Ref.

Gustavsson, sekreterare, fröken Hanna Nygren, Mjölby, och fru Hulda Larsson, Motala. Suppleanter i distriktstyrelsen blevo: fröken Edit Petterson, Josefina Backé, Anna Rosén, Norrköping, samt fruarna Edla Andersson, Boxholm, och Annu Brogren, Mjölby. Revisorer blevo: Hedvig Vinditsch, Vera Andersson och Mimmi Gryllander med fruarna Elsa Svartengren och Maja Vennström som suppleanter.

Nästa års kongress beslöts hållas i Boxholm söndagen före pratidistriktets kongress.

Hela dagens möte var buret av ljus kamratanda och glad stämning, vilken ej minst förgylldes av den gemensamma sången. Dagen avslöts med ett tack till Motalakamraterna för visad gästfrihet samt ett leve för distriktets ordförande och socialdemokratins seger. Och när till slut "Internationalen" sjöngs voro orden burna av den värme, som en stärkande kamratanda och en intressant dag givit oss. Varmt tack, kamrater, för den gemensamma dagen och väl mött en annan gång!

A—R.

KOOPERATIVA SYFABRIKEN
 Linnéa
 FÖRENING U.P.A.
 STOCKHOLM

Obs! Detta märke på varje plagg.

Köp vad Ni behöver
 för hushållet hos

LINNÉA

BARNHUSGATAN 20

:-:

STOCKHOLM

På avbetalning

Herr- & Damkläder

Korkmattor,
Mjuka mattor,
Gardiner,
Täcken, Filtar,
Turistsängar
m. m.

STRÖMBERG & C:o

BARNHUSGATAN 16,
TUNNELGATAN 23.

Från Lund.

Lunds soc.-dem. kvinnoklubb har hållit årsmöte.

Av berättelsen framgick, att klubben hållit 12 ordinarie möten under året, 10 i Folkets hus och 2 i Folkets park. På mötena ha förekommit föredrag och diskussioner, deklamation och sång. Fru Martha Larsson från Malmö har hållit föredrag om "Gift kvinnas rätt till förvärvsarbete" och "Kvinnorna och arbetarerörelsen" samt fröken Ekelund över Eva Andéns förslag till ny äktenskapslag, den s. k. "Blå boken". Doktorinnan Höijer har hållit föredrag i fredsfrågan. Klubben har representerat med ombud vid både Folkets hus- och Folkets parks-stämmorna och med två ombud deltagit i distriktets årskonferens i Malmö.

Å distriktets kvinnokurs vid Vilan den 9—17 juli har klubben haft tre stipendiater.

Klubbens räkenskaper ha balanserat på en summa av kr. 550: 85.

Av styrelsen återvaldes Alma Lindahl, Ester Andersson, Alma Olsson och Anna Jeppsson samt nyvaldes Linnea Ekelund efter Emma Hansson, som av sagt sig. Till suppleanter återvaldes fru Ahlqvist och nyvaldes fru Augusta Magnusson.

Fru Johanna Persson, som varit klubbens fanbärare i 18 år, av sade sig detta uppdrag. Som fanbärare valdes fru Ek. Utsågs ombud till Folkets hus- och Folkets park-stämmorna. Mötet beslöt att måndagen den 20 febr. (fastlagsmåndagen) inbjuda de arbetslösa barn till en enkel fest med förtäring i Folkets hus. Mötet beslöt att ansluta sig till Malmöklubbens uttalande i anledning av fru Olivia Nordgrens i riksdagen väckta motion om regelbundna läkareundersökningar vid folk- och småskolorna samt hennes motivering härför.

Kvinnan motarbetar sitt eget bästa

när hon avråder mannen att teckna försäkring i **DE FÖRENADE** å sitt eget eller bägge makarnas liv. Premiebefrielse vid sjukdom och olycksfall m. fl. förmåner.

A. B. F:s semesterresor.

Billiga resor till Visby både över Stockholm och Kalmar samt till Jämtland i sommar.

A. B. F:s Stockholmsavdelning har sedan ett par år tillbaka anordnat en omfattande reseverksamhet till Visby under sommarveckorna. Förra sommaren deltog över 600 personer i dessa resor. Under förestående sommar kommer denna verksamhet att få en ännu större omfattning. Sälunda har man sört för att kunna taga emot 130 deltagare varje vecka i Visby under 11 veckor (från den 16 juni till den 25 aug.) med resa både över Stockholm och över Kalmar fram och åter, eller den ena vägen till och den andra vägen från Visby om man så önskar. Vidare har A. B. F. tillsammans med Turistföreningen planlagt en liknande reseverksamhet till Jämtland där deltagarna inlogeras i ett s. k. tåg-hem i vilket de få bo och intaga sina måltider. Tåg-hemmet kommer att besöka de viktigaste platserna i Jämtland.

Kostnaderna för resorna till Visby från Stockholm eller Kalmar och åter till en av dessa platser inklusive mat, logi, ciceronskap och en del fria resor under uppehållet (en vecka) på Gotland belöpa sig på kr. 47:— pr deltagare. En veckas uppehåll i Jämtland belöper sig på kr. 26:— pr delt. utom resan från hemorten till Jämtland och åter.

För Visbyresorna vore det fördelaktigast för deltagarna om sällskap på minst 30 personer kunde organiseras på samma plats eller trakt då tågresorna till Stockholm eller Kalmar och åter därigenom kunna nedbringas med 25 %. Till sådana sällskap komma troligen A. B. F:s instruktörer på en del större platser och inom en del distrikt att taga initiativet.

Från södra Sverge kan resan till Visby med fördel företagas till Kalmar på lördagen med uppehåll i Kalmar under söndagen för beseende av Slottet m. m. och avresa till Visby på kvällen med uppehåll där till lördagskvällen, avresa till Stockholm med uppehåll där under söndagen och hemresa på natten.

Med 30 i sällskap går en sådan rundresa till omkr. kr. 73:— pr delt. från Göteborg och omkr. kr. 76:— pr delt. från Malmö.

Prospekt över resorna till Jämtland erhålles från Turistföreningen, Norrlandsgatan 16, Stockholm, och både över Visby- och Jämtlandsresorna från A. B. F:s Stockholmsavdelning, Drottninggatan 88, Stockholm.

Från Kolbäck.

Kolbäckes soc.-dem. kvinnoklubb hade den 13 febr. årsmöte. Styrelse- och revisionsberättelserna föredrogs och lades med full och tacksam ansvarsfrihet till handlingarna.

Styrelse och suppleanter omvaldes. Till revisorer omvaldes fru Hildur Gillberg och nyvaldes fru Elin Larsson. Till kommissionärer för Morgonbris valdes fruarna Lydia Smedberg, Olga Eriksson och Hilda Nydin.

Vid mötet, som var talrikt besökt, inröstades två nya medlemmar, varför medlemssiffran nu är uppe i 24. E—n.

Aktiebolaget Arbetarnes Tryckeri

FOLKETS HUS, STOCKHOLM
TEL.: 22 76, Norr 40 43

*

Rekommenderar sig till utförande av alla slags trycksaker

*

Moderna stilar
Snabbt utförande
Moderata priser

Från Ängelholm.

Ängelholms soc.-dem. kvinnoklubb har hållit årsmöte. Års- och revisionsberättelserna upplästes och godkändes. Av årsberättelsen framgick, att klubben hållit 11 ordinarie och styrelsen 11 möten. Av Morgonbris har försålts c:a 200 ex. Flera viktiga frågor ha under året diskuterats. Klubben har varit representerad vid konferensen i Malmö. Vid kamratmöten i Eslöv och Hälsingborg ha en del av klubbens medlemmar deltagit. Klubben har anordnat en trevlig bilutfärd till Skaralid för medlemmarna med familjer. Den 8 jan. hade klubben anordnat en trevlig julfest med "Värmlandsafton".

Styrelsen för år 1928 består av fru Etty Eriksson, ordf., fru Olga Olsson, v. ordf., fru Maria Agrell, sekr., fru Sigrid Jönsson, v. sekr., och fru Anna Berg, kassör. Till revisorer valdes fruarna Borgkvist och Johansson. Till kommissionärer för Morgonbris valdes fru Matilda Jakobsson.

Samarbetet har varit gott inom styrelsen och klubbmötena välbesökta.

Med kamrathälsning. Y t t e.

Liten familj

blir inte stor om man i god tid gör sina inköp hos oss. Upplysningsbroschyrer och prislista mot 45 öres porto. Privat avsändare om så begäres.

Nils Adamsson,
Jakobsgatan 22, Stockholm I.

①

Dre Ess

Smalar Som Smör

Rådfrågningsbyråer.

Västgöta—Dals soc.-dem. kvinno-
distrikts rådfrågningsbyrå för möd-
rar. Doktor Gärda Lidfors av Geijer-
stam, Götabergsgatan 26, Göteborg.
Tel. 22 50. Mottagning vardagar kl.
11 f. m.—1 e. m.

Tidevarvets Rådfrågningsbyrå för
föräldrar meddelar råd och upplys-

ningar angående födelsekontroll, ha-
vandeskapets hygien och sexuella
spörsmål. Den vill alltså vara en
Hygienisk rådgivare

i vad som rör människans släktliv
ur såväl individens som samhällets
synpunkt.

Doktor Ada Nilsson, föreståndare.

Byrån är öppen dagligen kl. 12—
17. Läkare träffas månd. 12—13,
torsd. 18—19. Förfrågningar per
brev besvaras även. Regeringsga-
tan 31, 3 tr., Stockholm. Tel. N.
80 43.

Morgonbris.

Tidning för den socialdemokratiska
kvinnorörelsen.

Utgives av styrelsen för Sverges
Socialdemokratiska Kvinno-
förbund.

Redaktör: Signe Wessman. A. T.
Norr 244 36. Upplandsgatan 85,
Stockholm.

Expedition: Anna Svensson,
Grindsgatan 10, III, Stockholm
Sö. St.-Tel. Söder 78 98.

Prenumerationspris:
Helt år kr. 3:—, halvt år kr.
1:50; lösnummer 25 öre.

Annonspris: Sista sidan 25 öre,
textsidan 40 öre pr mm.

Sverges Soc.-dem. Kvinnoförbund:
Ordf. och korresp. sekreterare: Fru
Signe Wessman, Upplandsgatan 85,
Stockholm. A. T. Norr 244 36.

Stockholms stads o. läns soc.-
dem. kvinnodistrikt. Adr.: Ordf.
fröken Anna Svensson, Grindsgatan 10,
Stockholm Sö. Kassör fru Gerda Bergstrand,
Bromsten.

Sthlms Allm. kvinnoklubb (soc.-
dem.) håller ordinarie möte 1:a måndagen
i varje månad kl. 7.30 e. m.
Obs.! Lokal i O-salen, Folkets Hus.
Styrelsen.

Enskede soc.-dem. kvinnoklubb
håller ord. möte 1:sta måndagen i varje
månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus, Käll-
vägen. Ordf. Nelly Thüring, Barbro Stigs-
dottersvägen 112. Tel. Enskede 15 91.
Styrelsen.

Södermanlands Enskilda Bank

Solidarisk Bank.

Kontor i Stockholm:

Grundad 1865.

Regeringsgatan 18,
Hornsgatan 66 A,

Norrlandsgatan 2,
Slussplan 1—3,

Humlegårdsgatan 7,
Kungsgatan 60,

Barnhusgatan 16,
Odengatan 52.

ARBETAR-BODENS DAMEKIPERING

Holländaregatan 7

säljer till lägsta pris Dam- & Barnkoftor.

Dam- & Barnunderkläder.

Extra starka barnstrumpor.

Nyköpings soc.-dem. kvinno-
klubb har möte 3:dje tisdagen i varje må-
nad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus.

Styrelsen.

Stockholms södra kvinnoklubb
(soc.-dem.) håller ordinarie sammanträde
1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m.
i lokalen Kocksgatan 24, sal C, i. p. g. n. b.
Obs.! Ändrad lokal.
Ordf. fru Beda Jansson, Blekingeg. 65,
3 tr., Stockholm.

Styrelsen.

Vasastadens soc.-dem. kvinno-
klubb har ord. möte 1:sta fredagen i
varje månad Torsgatan 42, kl. 7.30 e. m.
Uppbörd och inskrivning varje möte.
Obs.: Ändrad lokal.

Styrelsen.

Kungsholms soc.-dem. kvinno-
klubb sammanträder 1:a onsdagen i varje
månad kl. 7.30 e. m.
Ordf. fru Vilma Eriksson, St Eriksg. 47.
Tel. Kungsh. 1244.

Föreningen för Hembiträden i
Stockholm håller möte varje torsdag
kl. 8.30 e. m. i Studiehomet, Drottning-
gatan 88, 1 tr.

Styrelsen.

Billesholms soc.-dem. kvinno-
klubb håller ord. möte i Folkets Hus i
Södra Vram 2:dra tisdagen i varje månad
kl. 7 e. m. Ordf. fru Anna Persson, Box 54,
Billesholms gruva. Sekr. fru Ida Lundström,
Ljungsgård, Billesholms gruva. Styrelsen.

Djursholms Soc.-dem. kvinno-
klubb håller ordinarie möten 2:dra tors-
dagen i varje månad kl. 8.30 e. m. i För-
eningshuset. Ordf. Fru Ellen Bomblér, Tel.
1314.

Eskilstuna soc.-dem. kvinno-
klubb håller ordinarie möten 1:sta mån-
dagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets
Hus lilla sal.

Styrelsen.

Västerås soc.-dem. kvinnoklubb
håller möte 2:dra och 4:de måndagen i
varje månad kl. 7.30 e. m. Studiecirkeln
torsdagar kl. 8 e. m.

Södra Förstäderas soc.-dem.
kvinnoklubb håller möte tredje tisdag-
en i varje månad kl. 7.30 e. m. i biblio-
tekslokalen, Aspudden. Ordf. Sigrid Lundin,
Liljeholmen, tel. Gröndal 116. Sekr. Fru
Karin Käll, Hägersteng., Aspudden. Tel. 528.

Göteborgs soc.-dem. kvinno-
klubb håller möte 1:sta tisdagen i måna-
den kl. 8 e. m. i Arb.-föreningens H-sal;
3:dje tisdagen i månaden Bondegatan 14
kl. 8 e. m.

Styrelsen.

Malmö Soc.-dem. kvinnoklubb
håller ord. möte första torsdagen i varje
månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus, sal 7.
Ordf. fru Anna Ekberg-Akesson, Smedstorp
28. Tel. 8813. Korresp. sekr. fru Matilda Pet-
tersson, Östra Förstadsgat. 10 B. Tel. 106 40.

Hässelby soc.-dem. kvinno-
klubb håller möte 2:dra och 4:de onsdag-
en i månaden kl. 8 e. m. i Folkets Hus
B-sal.

Styrelsen.

Nynäshamns soc.-dem. kvinno-
klubb håller möte 2:dra månd. i varje
månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus A-sal.
Ordf. fru Elsa Eriksson, Centralgatan 68.

Spånga soc.-dem. kvinnoklubb
håller ordinarie möte 1:sta torsdagen i varje
månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus.

Styrelsen.

Solna soc.-dem. kvinnoklubb
håller möte 1:sta tisdagen i varje månad
kl. 8 e. m. i Huvudsta Folkets Hus och
3:dje tisdagen i varje månad kl. 8 e. m.
i Hagalunds Folkets Hus.

Styrelsen.

Sundbybergs soc.-dem. kvinno-
klubb håller möte 1:sta onsdagen i varje
månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus C-sal.

Styrelsen.

Södertälje soc.-dem. kvinno-
klubb håller ordinarie möten 3:dje mån-
dagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Fol-
kets Hus, Ordf. Fru Anna Ericsson, Folkets
Hus. Tel. 2 37.

Styrelsen.

Tillberga soc.-d. kvinnoklubb
håller ordinarin möten 1:sta och 3:dje mån-
dagen i varje månad kl. 8.30 e. m. i Fol-
kets Hus.

Tumba soc.-dem. kvinnoklubb
håller ordinarie möten 1:sta onsdagen i
månaden kl. 6.30 e. m. i Folkets Hus,
Tumba.

Styrelsen.

Turebergs soc.-dem. kvinno-
klubb håller möte 2:dra måndagen i varje
månad kl. 8 e. m. i gamla skolan. Ordf.
fru Anna Ahlzen, Tureberg. Styrelsen.

Örgryte soc.-dem. kvinnoklubb
håller möte 1:sta onsdagen i månaden kl. 7.30
e. m. i Godtemplarlokalen, Gårda,

Styrelsen.